

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

til

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

i

AALBORG KATHEDRALSKOLE

i Juni og Juli 1876.

Handwritten signature or mark

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøverne

i

AALBORG KATHEDRALSKOLE

i Juni og Juli 1876.

.....

Indhold:

- I. Rektorindsættelse.
- II. Skolefterretninger.

-----◆-----

Aalborg.

Trykt hos Oluf Olufsen,
1876.

Rektorindsættelse,

den 7de Januar 1876.

Efter at Hr. Rektor *Blichert* d. 14de Juli f. A. havde afsluttet sin Virksomhed ved Aalborg Kathedralskole, til hvilken han kun havde været knyttet i henved 3 Aar, men hvor han havde virket med saa stor Dygtighed, at han saavel hos Skolens Lærere og Disciple som hos disses Forældre og Værger ved sin Afrejse til Roskilde, hvor han skulde tiltræde Rektoratet for den derværende Kathedralskole, efterlod sig et paa Agtelse, Kjærlighed og Taknemmelighed hvilende varigt Minde, blev under 24de s. M. Udgiveren af dette Indbydelsesskrift, *David Hornsyld Bøggild*, Overlærer ved Horsens lærde Skole, allernaadigst beskikket til at være Rektor for den Skole, Hr. Blichert forlod. Den højtidelige Indsættelse blev, foruømmelig paa Grund af en samtidig indtraadt Vakance i det herværende Bispeembede, udsat, indtil Undervisningen gjenoptoges efter Juleferien, og foretoges af Stiftets Biskop, Hs. Højærværdighed Lic. theol. *Lind*, R. af Db., den 7de Januar d. A. i Skolens Solennitetssal, hvor Skolens Lærere og Disciple samt en talrig Kreds af Byens og Omegnens Beboere havde forsamlet sig.

Højtideligheden aabnedes med Afsyngelsen af Psalmen Nr. 284 „Paa Guds Jerusalem, det ny“, hvorefter Biskoppen holdt følgende Tale:

„Det er i Dag paa det nærmeste 3 Aar siden, at min Formand i Bispeembedet indsatte en Rektor ved denne Skole.

Det blev den Gang bemærket, at Ordet „indsætte“ ikke længere passer, naar det bruges om det, som nu foregaar.

Jeg føler mig opfordret til at gjentage denne Bemærkning. Biskoppen indsætter ikke længere Rektoren, det er noget, der ligger udenfor hans Embede; thi Baandet imellem Kirken og den lærde Skole er løst, løst paa en iøjnefaldende Maade derved, at den lærde Skole holder op at undervise Disciplene i Religion, naar de forlade den tredje Klasse.

De gamle Skikke have kun Værd, saalænge som den Aand, der dannede dem, endnu er tilstede; er denne vegen bort, saa er Skikken død og maa forsvinde.

Men — skjønt Navnet ikke passer — dette anvender jeg dog ikke paa den Skik, der iagttages, naar en Skole modtager en ny Rektor, og har foranlediget denne festlige Sammenkomst. Thi den Aand, der dannede denne Skik, den kristelige Aand, den kristelige Tænkemaade, den er ikke vegen fra os. Man roser ikke saa sjælden de henfarne Tiders Tro og Gudsfrygt; men man finder ikke én Skribent i Fortiden, paa hvis Ord man tør agte, som har lovprist sin egen Tid som en Troens og Gudsfrygtens Tid. Jeg tror paa en Fremgang, jeg tror, at, naar alt kommer til alt, er der mere Tro i vore Dage, end der var i Fortiden. Vistnok træder Vantroen bestemtere op, en ligefrem Følge deraf, at den har faaet Frihed til at ytre sig, men Troen træder ogsaa bestemtere op, aflægger alle Vegne kraftige Vidnesbyrd, vinder Klarhed hos mange, som, om de havde levet i fordums Tider, vilde være forblevne uberørte af den, og er det til Grund liggende for vore Dages mangfoldige Kjærlighedsgjæringer. Og ve den Skole, hvad enten det var en lærd Skole eller en Almueskole, der var forladt af Kristendommens Aand. Den dannede de unge til en Viden, som det var ikke værd at eje, til en Virksomhed, som det var aldrig værd at tiltræde;

den dannede dem for Lasten, eller i bedste Tilfælde for Fortvivlelsen.

Skolens ny hæderlige Rektor er besjælet af den kristelige Aand, og derfor laa det ham nær at begjære, at den gamle Skik skulde iagttages.

Men Baandet, det synlige Baand imellem Kirken og den lærde Skole, er løst. Staten stræber i Kraft af sit Frihedsbegreb, ogsaa i Verdslighed og i Lige-gyldighed for Troen, vel ogsaa i Vantro hen imod Bekjendelsesløsheden. Det synlige Baand imellem Kirken og den lærde Skole er løst derved, at den lærde Skole ikke meddeler anden Undervisning, end Almueskolen gjør det, at Religionsundervisningen hører op omtrønt til samme Tid, som Disciplene konfirmeres.

Der kunde være Grund til at nævne, hvad min udmærkede Formand i Bispeembedet for tre Aar siden omtalte som de rimelige eller mulige Følger af denne Anordning. Thi i vore Dage, da saa mange føre Ordet, glemmes let det Ord, der fortjente at bevares. Men hans Tale er trykt og i manges Hænder, og nylig har det vist sig, at den ikke er glemt endnu.

Lad mig da sige, hvad jeg mener at have at sige ved denne Lejlighed. Jeg vil tale til Eder, I unge, hvem den Anordning, jeg har nævnet, angaar, og til hvem der med Rette tages et særligt Hensyn ved en Sammenkomst, som denne. De gamle, som have lært at elske Livet, jeg mener Livet selv, det at være til, betragte altid de unge med Deltagelse; de véd, at der er uendelig meget at tabe her i Verden, og de se paa unge, hvis Veje de ikke kjende, hvis Maal de ikke skulle lære at kjende, med Haab og med Frygt. Jeg beder Eder: forjag de Tanker, som Nysgjerrighed, som Letsind maaske frister til; laan mig Eders Øre og hør mig med Alvor; jeg skal ikke trætte Eder.

Det gjælder for et Menneske om at vinde Troen, den sande Tro, saa at han ikke tror paa Løgner, men

paa Sandheden, den sande Tro, som ogsaa maa være den saliggjørende Tro, thi Sandhed og Salighed maa følges ad, og som maa bevise det her i Verden, at den før saliggjørende, derved, at den giver Mennesket Fred, Sjælefred, det jordiske Livs eneste, virkelige Lykke.

Til denne Tro kan ingen af de store og vise Mænd føre Eder, om hvem I læse i den hedenske Oldtid. Sokrates kan ikke føre Eder dertil. I kunne kjende det derpaa, at han sagde, at vi skulle leve saaledes i denne Verden, at vi ikke paadrage os Fordømmelse, dersom der er et Liv efter dette, og tillige saaledes, at vi, dersom der ikke er noget Liv efter dette, dog have glædet os ved den jordiske Tilværelse. Plato kan ikke føre Eder dertil. I kunne vide det deraf, at han lærte, at den, der dræber sin egen Slave, skal rense sig ved et Offer og dermed være fri for Brøde, og at den, der i Vrede dræber en andens Slave, skal betale Ejermanen det dobbelte af Slavens Værdi; men at den Slave, der i Selvforsvar dræber en fri, skal behandles som Fadermorder. Seneka kan ikke føre Eder dertil. I kunne vide det deraf, at han trøster de sørgende med, at der alle Vegne er Lejlighed til at affive sig selv. Læs de græske og romerske Forfattere med Flid! Dersom I forsømme det, kan den Tid let komme, da I bittert fortryde det. Studiet af de to højtbegavede Folkelags Historie, der ligger færdig og fuldendt for os, i Forbindelse med Studiet af deres Sprog, i hvilke Tanken skabte sig en i høj Grad udviklet Form, har altid bevist sig som et ypperligt Middel til Tænkningens Dannelse. Studer Oldtiden og stræb at tilegne Eder hver en nyttig Kundskab, men tænk ikke at finde Føreren, at finde Læreren iblandt Menneskene. Det tænkte heller ikke Sokrates og Plato, der pleje at nævnes som de ypperste iblandt Hedningerne. De erkjendte Nødvendigheden af en guddommelig Aabenbaring, som vi kunne læse det i Platos Bøger om

Staten. Saa sikkert, som hvert et Menneske véd det om sig selv, at han er ikke Føreren, at af sig selv ved han intet, saa sikkert kan han vide det samme om ethvert af sine Medmennesker; thi vi ere alle delagtige i den ene og samme Natur.

En er Læreren og Verdens Lys, den Herre Jesus Kristus, Guds Søn og Menneskenes Søn; han alene kan føre Eder til Troen.

Jeg behøver nu ikke at sige, at det er langt fra mig at nægte, at det er godt og ønskeligt, at der meddeles de unge en Undervisning i Kristendoms-Kundskab, der svarer til den Undervisning, de modtage i Henseende til anden Kundskab. Og det sker i denne Skole. Hvad Staten ikke har villet, det har Enkeltmand villet, og mange have med Glæde hørt, at denne Undervisning, der meddeles Disciplene i de øverste Klasser udenfor Skoletiden, benyttes omhyggelig. Det vækker godt Haab om denne Skoles Ungdom.

Men hvad jeg i disse Øjeblikke vilde lægge denne Skoles Ungdom paa Hjærtet, er dette, at den Herre Jesus Kristus anviser en Vej til Troen, der er uafhængig af Kundskab, en Vej, der rettere kaldes Vejen, thi den er den eneste. Denne Vej hedder Lydighed.

Herren har sagt: „Denne er Dommen, at Lyset er kommen til Verden, og Menneskene elskede Mørket mer end Lyset, thi deres Gjerninger vare onde. Thi hver, som gjør ondt, hader Lyset og kommer ikke til Lyset, at hans Gjerninger ikke skulle overbevises ham. Men hvo som øver Sandhed, kommer til Lyset, at hans Gjerninger maaske blive aabenbarede; thi de ere gjorte i Gud“. Han har sagt: „Dersom nogen vil gjøre Guds Vilje, han skal kjende, om Lærdommen er af Gud, eller jeg taler af mig selv.“ Han har sagt: „Hver den, som hører disse mine Ord og gjør efter dem, den vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som byggede sit Hus paa en Klippe. Og en Skylregu

nedfaldt, og Vandløbene kom, og Vejrene blæste og faldt an paa dette Hus, og det faldt ikke, thi det var grundfæstet paa en Klippe.“

Saa hold den første Del af din Daabspagt, du unge, hos hvem Alvor og Eftertanke er vaagnet, som godt forstaar, at et Liv i Vantro er et Liv i Elendighed, i Fortvivlelse, som frygter for Vantroen, som begjærer at tro, — hold den første Del af Daabens Pagt; thi Troen er en Plante, der kun vil trives i den rene Jordbund.

Men den første Del af Daabens Pagt er denne: „Forsag Djævelen og alle hans Gjæringer og alt hans Væsen.“

„Forsag Djævelen!“ Hvad det vil sige, det lærer du bedst af den tredje Fristelse, da Djævelen sagde til Jesus: „Alt dette vil jeg give dig, om du vil falde ned og tilbede mig.“ Fristeren siger noget lignende til dig. Han siger: „Du er fri for Loven, du kan leve efter dine Lyster, alt er dig tilladt, alt er dit, naar du fornægter den levende Gud.“ Men vær du enig med dig selv om, at du ikke vil have Frihed til at synde. Vær du enig med dig selv om, at et Liv i Synden maa ogsaa blive et Liv i Mørket. Ja, vær du enig med dig selv om, at, dersom du ikke forsagede Djævelen, men tog imod hans Tilbud, saa tjente du ham.

„Og forsag hans Gjærning!“ Hans Gjærning lærer du at kjende af den herlige, vidunderlige Beretning, vi have, om de første Menneskers Synd. Hans Gjærning er Løgnen, thi han løj og sagde, at Guds Ord var Løgn, og Forførelsen, thi med denne Løgn forførte han de første Mennesker. Løgn og Forførelse! Du har erfaret det, erfaret det i Skolen, at der er megen Løgn og Forførelse i Verden. Forsag det! Lad Sandheden være dig hellig, lid hellere, end at du skulde lyve, og — jeg tænker især paa dit Forhold

imod de yngre — lær ingen noget ondt, vogt dig at give Forargelse!

„Og forsag Djævelens Væsen!“ Hvad hans Væsen er, det giver han tilkjende, naar han i Fristelsen bruger de Ord: „I skulle blive ligesom Gud.“ Hans Væsen er Hovmod. Vogt dig for Hovmod! Thi om det ogsaa ikke kan falde dig ind, at du vil være som din Skaber, det er Hovmod, naar du véd, hvad Guds Vilje er, og dog bestemmer dig til at efterlade eller overtræde Buddet. Saaledes fremkommer den forsætlige Synd, men den forsætlige Synd driver Mennesket bort fra Troen.

Hold den første Del af Daabens Pagt, stræb efter Renhed i Sind og i Levnet, saa begjærer du at tro, og saa faar du Troen, den saliggjørende Tro paa den levende Gud, Fader og Søn og Hellig-Aand.

Herren velsigne Eder, I unge! Gid I alle, i hvilken Stilling I i Tiden maa komme, ville vælge dette, at tjene og tilhøre Gud!

Og lad mig saa, højtærede Hr. Rektor David Hornsyld Bøggild, ønske denne Skole til Lykke, at den har faaet en Mand til Bestyrer, der véd, hvad det ene fornødne er. Men lad mig ogsaa ønske Dem til Lykke. at De er kommen til en Skole, der har det Ord paa sig, at til samme Tid, som dens Forstandere hyppig have skiftet, har den bevaret en Tone af sømmelig Alvor og af Ærbødighed for den kristne Lære! Herren være med Dem! Han velsigne Deres og Deres Medarbejders Gjerning, at Aalborg Skole maa ledsage de unge, som den sender ud i Livet, med Haab, og med et Haab, der ikke skuffes!

Ja, det give Gud! Hans Naade være med os alle!“

Efter at Biskoppen havde oplæst den nye Rektors Bestalling og derpaa havde givet ham Ordet, udtalte Rektoren sig for Forsamlingen paa følgende Maade:

„Højtærede Forsamling!

Der er vistnok ingen til Stede her, uden at han kan forstaa det og sympathisere med mig, naar jeg ved Meddelelsen om, at Hs. Majestæt Kongen havde udnævnt mig til Rektor for Aalborg Kathedralskole, følte mit Sind stærkt bevæget af forskellige Følelser: af Glæde over omsider at være naaet til det Maal, jeg havde for Øje i min Ungdom, da jeg valgte det filologiske Studium, af Uro og Ængstelse ved Tanken paa, om jeg nu ogsaa var det ansvarfulde Hverv voxen, som var blevet mig betroet, medens jeg dog tillige nærrede det Haab, at, ligesom jeg hidtil ved Guds Hjælp havde set gode Frugter af mit Arbejde i Skolens Tjeneste, saaledes vilde der ogsaa forundes mig Naade til, naar jeg i min ny Stilling kastede mig over den Opgave, jeg i den skulde løse, med levende Interesse, elskende og glædende mig over mit Hverv og ofrende det al den Tid, Flid og Kraft, jeg raadede over, da i den at gjøre Fyldest, — af Taknemlighed saavel mod Gud, der hidtil havde hjulpet mig og ladet min Gjerning lykkes bedre for mig, end jeg havde turdet haabe, som med de Foresatte og Medarbejdere, under og med hvem jeg havde virket i en lang Aarrække, og hos hvem jeg havde fundet ikke blot Venskab, men kyndig Hjælp og Bistand i mit Arbejde, naar jeg tyede til dem for at hente Raad og Vejledning, og naar jeg følte Trang til at drøfte saadanne Spørgsmaal med dem, som stod i Forbudelse med vor fælles Opgave, — og endelig ogsaa af Sorg over at skulle forlade et Sted, hvor jeg havde levet de lykkeligste Aar af mit Liv, og en Skole, med hvis Ungdom jeg havde arbejdet i 20 Aar, og i hvilken jeg havde haft og endnu havde mange mig kjære

Disciple. Enhver af Dem vil vistnok kunne forstaa disse mine Følelser. Og nu kom dertil, at jeg ikke blot skulde bort til en ansvarsfuldere Stilling, men at jeg skulde overtage denne i min Fødeby netop ved den Skole, i hvilken jeg selv var bleven forberedt til at gaa til Universitetet. Hvor levende fremstillede sig nu ikke for mig Minderne for min egen Skoletid, om mine Rektorer og Lærere, hvis Ejendommeligheder, Fortrin og Mangler, jeg jo saa ofte havde talt om med mine Kammerater, og om hvilke jeg i det hele taget havde bevaret en venlig og taknemmelig Erindring, om mine Kammerater i Skoletiden, af hvilke mange bleve mine kjæreste Omgangsvener i Studenteraarene, og af hvilke jeg skulde gjenfinde enkelte som mine fremtidige Medarbejdere ved denne Skole, om Forholdene i det hele taget her ved Skolen i min Ungdom, da ikke lidet var saa ganske forskjelligt fra det, jeg nu vilde forefinde; — om der end var adskilligt, som jeg tænkte tilbage paa med Misbilligelse og Sorg, var der dog ogsaa saare meget, som jeg kun kunde tænke paa med Glæde, især fra mine to sidste Skoleaar, da jeg selv alvorlig arbejdede for at opfylde mine Pligter og følte mig saa lykkelig i mit Forhold til mine Lærere og Kammerater, at jeg, om jeg end i andre Henseender havde følt Livets Tryk stærkere, end de fleste Drengene fornemme det, dog kun med Sorg forlod Skolen for at gaa til Universitetet. — Det Ønske, som enhver, der skal tage fat paa en ny Virksomhed, maa nære, at det nemlig maa lykkes ham at virke til Gavn og Velsignelse i den ny Gjerning, det maatte de her berørte Forhold, Minderne fra Fortiden, der var tilbragt i den Skole, ved hvilken jeg i Fremtiden skulde virke, naturligen end mere levende vække hos mig. Og saaledes var det ogsaa. Da jeg drog herop, var der ingen Forestilling eller Tanke, der mere levede i og ret opfyldte mit Sind, end netop Ønsket

om og det faste Forsæt at sætte alt ind paa at arbejde for Opfyldelsen af dette mit Ønske om, at jeg med Guds Hjælp maatte faa Held til at lede Undervisningen og, forsaavidt det ligger inden for Skolens Opgave, Opdragelsen af de unge Mennesker og Børn, der ere eller blive os betroede her, saaledes, at deres Skolegang maatte blive til Gavn og Velsignelse for dem og bære Frugt i deres senere Liv, saaledes, at det ansete Navn, Aalborg Kathedralskole stedse har haft iblandt Landets lærde Skoler, og som ogsaa dens sidste, almindelig afholdte og højt ansete Styrer i Forbindelse med dens dygtige Lærere havde værnet om og forstaaet at bevare, maatte blive hævdet under min Styrelse, saaledes, at jeg trofast fredede om alt det gode, for Skolens Formaal tjenlige, jeg vidste, jeg her vilde forefinde, medens jeg dog ogsaa vilde have Øjet opladt for de Mangler, der mulig maatte være til Stede, og bestrebe mig for paa den lempeligste og for Øjemedet tjenligste Maade at faa dem rettede. I dette Ønske levede jeg med hele min Sjæl, da jeg styrede Kursen her op mod Nord; det fylder ogsaa ganske mit Sind i Dag, da jeg højtidelig bliver indsat i mit nye Embede. Saa beder jeg Dem da alle, i Deres Hjerter at forene Dem med mig i en varm og inderlig Bøn til Gud Fader i Himlen, at han vil velsigne mine Bestræbelser for, at dette mit Ønske kan blive opfyldt, at der ogsaa under min Styrelse maa blive arbejdet saaledes i denne Skole, at den smukt og godt opfylder sin Bestemmelse. Det er dog ikke paa mig alene, jeg tænker ved disse Ord, det er ikke blot paa min Fremtids Lykke, der saa ganske afhænger af dette Ønskes Opfyldelse, De og jeg ville have Tankerne rettede i denne Bøn; nej, det er en Bøn for de mange blandt Dem selv, som have betroet Skolen deres Børn, og som i disses Fremtids Lykke se det største og skjønneste Maal for deres Livs Virksomhed, det er en Bøn for disse Børn!

hvis hele Livsbaue vil være afhængig af det Grundlag for deres aandelige Udvikling, som lægges i Skolen, og endelig for Fædrelandet, i hvilket disse unge, saafremt Gud bevarer deres Liv, skulle virke som Embedsmænd og Borgere, og hvis Lykke i Fremtiden afhænger saa meget af, hvorledes den unge Slægt arter sig. Hør da du vor Bøn, vor kjærlige Fader i Himmelen, hold i Naade din skjærmende Haand over denne Skole, vel-sign ogsaa fremdeles den Gjerning, der med Dig, med alt godt, sandt, skjønt og ædelt for Øje udføres her, saaledes, at den maa bære rig Frugt paa de unge og blive til Gavn for dem og vort kjære Fædreland!

Det er i Dag en Højtidsdag for mig, om hvilken Miødet vil følge mig, paamindende, ansporende og styrkende mig til og i mit Arbejde, gjennem Resten af mit Liv. Min højtidelige Indsættelse i Rektorembedet af Stiftets højærværdige Biskop, som nys har fundet Sted, staar for mig — andre faa saa dømme om den, hvad de ville! — ikke som en fra Fortiden overleveret Formalitet, der gjerne kunde undlades, men som en betydningsfuld Akt, hvis Undladelse for mig vilde efterlade et stort Savn. Lad mig minde Dem om Begyndelsesordene af en bekjendt Psalme, hvis Sandhed de fleste af dem vistnok ofte have fornummet i deres eget Liv, nemlig disse:

„I Jesu Navn
Bør al vor Gjerning ske,
Om den skal vorde os til Held og Gavn.“

Og der fortsættes saaledes:

„Al den Idræt,
Som begyndes i det,
Frem til det gode gaar,
Indtil den Maalet naar.“

Om der nu end i disse Ord vel nærmest tænkes paa

hver enkelt Kristen, der opfordres til at begynde enhver Gjerning i sit Liv i Jesu Navn, og om end ogsaa jeg skred til min Gjerning i denne Skole med Bøn til Gud om Hjælp og Bistand i Jesu Navn, stemmer det saa dog ikke godt med Aanden i disse Ord, at den, der skal tage fat paa en saa ansvarsfuld Opgave, som det er at lede en talrig Ungdoms Undervisning i en lærd Skole paa den rette Maade, saaledes at den kan blive et sundt Grundlag for dens senere Liv, at han indsættes, ligesom indvies i Jesu Navn til sit Kald af sin Biskop, den Mand, hvem det — foruden den ævrige betydningsfulde Gjerning, der er givet ham at varetage, — er overdraget at have Overtilsynet med, at der meddeles en kristelig Undervisning i Skolerne i det ham betroede Stift? Jo visselig, og saaledes har det jo ogsaa været Tilfælde i Aarhundreder. Vel stod den lærde Skole tidligere i et ganske andet, inderligt Forhold til Kirken, end det nu er Tilfældet, idet den oprindelig var en Forskole for vordende Præster, og idet senere, da den udvikledes til at blive en Forskole for de forskjellige Universitetsstudier, Religionsundervisningen og Undervisningen i Hebraisk indtog en fremragende Plads i Skolen, medens nu dette Sprog slet ikke mere er Gjenstand for Undervisning i de lærde Skoler, og Religionsundervisningen ophører med Konfirmationsalderen, og vel var Rektors Indsættelse af Biskoppen derfor tidligere noget saa naturligt og selvfølgelig, at ingen tvivlede om, at den var paa sin Plads, medens jeg derimod i den senere Tid oftere har hørt Udtalelser, der betegnede den som en Levning fra Fortiden, der nu ikke mere svarede til og passede for de bestaaende Forhold; men, idet jeg slutter mig til en Udtalelse af en kjøbenhavnsk Gejstlig, som for faa Dage siden kom mig for Øje, at nemlig „det kristelige ikke ligger deri, at der meddeles Undervisning i den kristelige Religion“ — jeg vilde sige: „ikke alene

ligger deri“; thi jeg beklager meget, at denne Undervisning er bleven saa indskrænket i de lærde Skoler — „men ligger deri, at Kristendommen er den store stiltiende Forudsætning, der bærer det hele, at Skolens Aand er kristelig“, og idet jeg efter det Kjendskab til Stemninger og Forhold her i Aalborg, jeg allerede har faaet, tror ikke at tage fejl, naar jeg her udtaler Overbevisningen om, at ogsaa de fleste af Dem ønske, at der maa gaa en kristelig Aand gjennem Arbejdet i Aalborg Kathedralskole, saa fastholder jeg den Anskuelse, som jeg haaber de fleste af Dem, mine Tilhørere, dele med mig, at det er godt og velsignet, at en Rektor af sin Biskop i Jesu Navn indsættes i sit Embede. Jeg ønskede den Dag, da jeg tiltraadte mit Embede, at dette da havde kunnet finde Sted; men da forskjellige Forhold den Gang hindrede det, er jeg hjærtelig glad over og taknemmelig for, at det er sket i Dag. Jeg takker Dem, højærværdige Hr. Biskop Lind, hjærtelig for de kjærlige og alvorlige Formaningsord, hvormed De har henvendt Dem til Skolens Ungdom og mindet den om, hvad der i enhver Stilling i Livet er det vigtigste, uden hvilket ethvert andet af Livets Goder er uden Værd, -- jeg takker Dem for Deres hjærtelige Ønske om, at mine Medlæreres og mit Arbejde maa bære rig Frugt, og for Deres Bøn til Gud om, at han vil give sin Velsignelse til Skolegjerningen i Aalborg Kathedralskole. Maatte det til denne min Tak være mig tilladt at føje et oprigtigt og inderligt Ønske for Deres Højærværdighed, der jo selv nys er bleven kaldet til en stor og ansvarsfuld Gjerning her, om, at De med Guds Hjælp i lang Tid maa virke til Velsignelse for Kristendomslivet i Aalborg Stift, at Deres Arbejde maa blive Dem selv til Glæde og bringe rig og velsignet Frugt for Menighederne! — Den gode Side har Udskydelsen af Tiden for min Indsættelse haft, at jeg nu ikke staar som ganske fremmed over for Skolens Lærere

og Disciple, imellem og med hvilke jeg har arbejdet i over 4 Maaneder. I den Tid har jeg haft megen Anledning til Glæde over Forholdene her, — om det end ikke har kunnet undgaas, at jeg enkelte Gange har maattet optræde dadlende og irettesættende lige over for nogle af Disciplene, — og jeg føler Trang til i Dag at bringe først Dem, mine kjære Medlærere, en hjærtelig Tak, ikke blot fordi De, som De jo alt have gjort i en længere Aarrække, virke med Dygtighed og Nidkjerhed, hver i sin Gjerning, men ogsaa særlig, fordi De alle ere komne mig i Møde med stor Venlighed, velvillig have støttet mig i mit nye Arbejde, naar jeg tyede til Dem om Oplysninger og Raad og kom til Dem for at overveje tvivlsomme Spørgsmaal med Dem, og ogsaa beredvillig ere gaaede ind paa de Forslag til enkelte Forandringer, jeg i Skolens Interesse har fundet det rigtigt at søge iværksatte. Gid det i mange Aar maatte forundes mig at arbejde sammen med Dem. — ja, jeg tør vel ikke sige med Dem alle, da flere af Dem maatte ønske Forfremmelse, selv om denne skulde føre Dem bort herfra — men dog med de fleste af Dem, og gid det samme gode Forhold fremdeles maa bestaa imellem os og være en Støtte for vor daglige Gjerning! Ogsaa Eder, Skolens Disciple, takker jeg for den Maade, paa hvilken I ere komne Eders nye Rektor i Møde. Jeg har faaet Indtrykket af, at der i det hele taget er en god Aand her i Skolen, og det skal være min alvorligste Bestræbelse at søge at bevare den imellem Eder. Det vilde være mig en stor Sorg, om det ikke skulde lykkes ogsaa mig at vinde Eders Hengivenhed og Kjærlighed. navnlig saaledes, at I lagde den for Dagen ved Flid og gode Sæder. Jeg kan heller ikke undlade at bringe den her samlede talrige Mængde af Disciplenes Forældre og Skolens Venner min hjærtelige Tak for den Interesse for Skolen, De ved deres Tilstedeværelse i Dag lægge for Dagen. Den lærde Skole er, som saa

mange af den ældre Tids Institutioner, Gjenstand for mange, for største Delen uretfærdige Angreb i den nærværende Tid. Det kan jo ikke være andet, end at det maa virke hæmmende og nedtrykkende paa os Lærere under vort Arbejde, naar vi stadig se, at vi og vor Gjerning, om vi end ofre os til den med alle vore Evner og Kræfter, idelig omtales paa en nedsættende og fordømmende Maade. Ikke blot ved den talrige Forsamlings Tilstedeværelse her, men ogsaa paa anden Maade har jeg imidlertid faaet Indtrykket af, at der her i Aalborg i det hele taget findes en velvillig Stemning mod Kathedralskolen og dens Gjerning, og denne Velvilje er for os Lærere — næst efter Overbevisningen hos os selv om, at vi efter Evne have stræbt at udrette, hvad godt vi i vor Stilling formaade, — den bedste Opmuntring til at arbejde med Iver for vor Opgave. Gid den samme Stemning mod Skolen maatte bevare sig og om muligt tage til under min Styrelse! Jed ved vel, at først en længere Aarrække og de Resultater, min Gjerning i denne bringer, kunne bevirke dette; men jeg føler dog Trang til allerede i Dag at udtale mig for Dem om, hvad der efter min Mening bør arbejdes paa i den lærde Skole, hvilket Maal Undervisningen for de forskjellige Slags Disciple, der nu findes i Skolen, maa have for Øje, og hvorledes der bør arbejdes hen til dette Maal. For mine Udtalelser derom beder jeg om velvillig Opmærksomhed.

Bestyreren af og Lærerne ved en offentlig Skole have ikke fuldstændig frie Hænder med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der skal udrettes i Skolen, idet de ere bundne af de for deres Arbejde i Skolen givne Love og udstedte Anordninger. En loyal Opfyldelse af disses Bestemmelser er en Skolemands

første Pligt, selv om der i dem maatte findes adskilligt, han kunde ønske forandret. Han har naturligvis Lov til paa rette Sted og paa rette Maade at virke for, at uheldige Bestemmelser ophæves og ændres i den Retning, han finder det heldigst, ja, dette er en Pligt for ham; men saa vist som Lydighed for Loven er Pligt for enhver Borger og Betingelse for et sundt og lykkeligt Samfundsliv, saa maa vi Lærere, der skulle opdrage gode Borgere, ogsaa give Exemplet paa saadan Lydighed. De for den lærde Skole nu gjældende Love og Bestemmelser ere ikke ret gamle, idet nemlig Hovedloven er af 1ste April 1871, og der som Vejledning til dennes rette Forstaaelse og Anvendelse senere er udstedt dels kongl. Anordninger dels ministerielle Skrivelser. Den saaledes trufne Ordning af Undervisningen i og af andre i Forbindelse med denne staaende Forhold ved den lærde Skole finder jeg i adskillige Henseender mindre heldig; jeg beklager saaledes, som tidligere antydet, den store Indskrænkning i Omfanget af Religionsundervisningen, Loven har indført, (og er for vor Skoles Vedkommende Hs. Højærværdighed Hr. Biskop Kierkegaard og Hr. Adjunkt Hansen meget taknemmelig, fordi de i Timer, der ligge udenfor den egentlige Undervisningstid, søge at raade Bod paa det — efter min Mening — mindre heldige i denne Bestemmelse); jeg tror heller ikke, at det ret er lykkedes at forebygge den Overanstængelse i Mellemlklasserne, som man troede at have Grund til at klage over under den tidligere Ordning (ja, der turde maaske endog mere end før være Anledning til at klage over den); den gyldne Regel: *multum, non multa* — meget, ikke mangt — har man efter min Mening ikke tilstrækkelig haft for Øje, og endelig har man især skadet vor Gjerning ved at bortskære Skolens 2 nederste Klasser. Følgen er bleven, at Disciplene i de lærde Skolers nuværende 1ste Klasse i Reglen, hvad Kundskaber og Udvikling angaar,

staa ikke lidet tilbage for Disciplene i den ældre Skoles 3die Klasse, med hvilke de efter deres Alder skulde kunne maale sig. Men, som sagt, for Loven maa man bøje sig, — og jeg haaber, at der ogsaa under den nuværende Ordning skal kunne arbejdes med Ungdommen paa en tilfredsstillende Maade. En fremtrædende Forskjel mellem den lærde Skole i dens ældre Skikkelse, saaledes som den var endnu i den første Halvdel af vort Aarhundrede, og den nuværende Skole er det, at man tidligere kun kjendte til studerende Disciple i Latinskolerne, medens der nu ogsaa findes ikke blot to Slags studerende Disciple men ogsaa de saakaldte Realdisciple — og af dem 2 Afdelinger —, hvis Skolegang afsluttes et Par Aar før deres stud. Kammeraters. Om dette nu i og for sig er heldigt, at der inden for samme Skole findes Disciple, der forberedes til forskjellige Maal, skal jeg her ikke indlade mig paa at drøfte, men jeg kan ikke undlade at fremhæve den heldige Forandring, der er indtraadt med Hensyn til Opfattelsen af Skolens Pligt lige over for dens Realdisciple, idet jeg og vistnok adskillige af de tilstedeværende erindre, at i den første Tid, da man begyndte at optage ikke-stud. Disciple i de lærde Skoler, vare i alt Fald saare mange af Lærerne tilbøjelige til at betragte disse som et Slags Udsbud, der fik følge med, saa godt de kunde, og til hvis sunde Udvikling Skolen ikke særlig kunde tage Hensyn. Nu derimod lade Skolen og alle dens Lærere sig det være lige saa fuldt magtpaaliggende at meddele disse, som de for Universitetet bestemte Disciple, en sund og for deres Standpunkt passende Undervisning, og glæde sig lige meget over et heldigt Resultat af deres Arbejde med alle deres Disciple. Som jeg havde erfaret dette ved den Skole, jeg forlod, saaledes har det glædet mig at gjøre samme Erfaring her ved Skolen, og jeg skal lade det være mig magtpaaliggende at bidrage mit til, at der i saa Henseende ingen Forskjel

gjøres paa Disciplene i Skolen. Maalet for Skolens forskellige Slags Disciple er selvfølgelig forskelligt; for de studerende gjælder det i Skolen at opnaa en saadan Udvikling, baade hvad Kundskaber og aandelig Modenhed angaar, at de kunne tage imod den højere Undervisning, Universitetet derefter tilbyder dem, medens Skolen for Realdisciplene byder en passende For-dannelse til de forskellige praktiske Livstillinger, til hvilke de siden ville søge hen. Det vilde føre for vidt, om jeg her vilde opholde mig ved, hvad Skolen særlig for hver af disse Retningers Vedkommende bør have for Øje, og jeg skal derfor i det følgende indskrænke mig til saadanne Bemærkninger, som jeg antager have Gyldighed for Arbejdet med alle Skolens Disciple.

For det første gjælder det da ret at have Øje for, at Skolen skal være en Forberedelse for Livet (*vitae, non scholae discimus*), dels saaledes, at den stræber at følge med Tiden, at den ikke lader det gode, sunde og nyttige, Samtiden bringer frem, ligge ubenyttet, men holder Skridt med Udviklingen paa en saadan Maade, at de unge komme til at høre deres egen Tid til og kunne finde sig til rette i den, dels ogsaa saaledes, at den ikke lemper sig efter vrang Opfattelser af Menneskets Livsopgave og Forhold til Natur og Skaber, som til en Tid kunne være gængse, men netop giver den unge et Værn mod, hvad der i Tidens Retning kunde lede ham paa Vildspor. Lad mig for at gjøre min Tanke ret tydelig tage Nutidens Hovedstrømninger til Exempel! For en stor Mængde af vore samtidige staar Erhvervelsen af Penge, Middel til at forskaffe sig Livsnydelse, som en Hovedopgave. Saare mange Fremskridt med Hensyn til Benyttelsen af Jordens Hjælpekilder og med Hensyn til Forbindelsen mellem Land og Land — i og før sig store Goder — have i Forbindelse med de overordentlige Rigdomme, Spekulationen undertiden har samlet paa enkelte Hænder, samt med den Nød hos de i Sam-

fundet i ydre Henseende uheldigst stillede, Stigningen af Priserne paa de fleste Livsformødenheder har fremkaldt, ved Siden af en vidt dreven Luxus givet vor Tid et fremædende materialistisk Præg, der gjør Erhvervelsen af Penge til et Hovedformaal for mange. Den Lære, som i Horats' Tid prædikedes fra den nederste Janus til den øverste: *O cives, cives, quærenda pecunia primum est, virtus post nummos*, Penge gjælder det først at erhverve sig, saa kan alt det øvrige komme bag efter, den har nu til Dags mange Tilhængere. Til Dels i Modsætning til denne Retning staa den saakaldte frie Tankes Tilhængere, der overvurdere Menneskets Evner og kun erkjende for sandt, hvad den menneskelige Aand forstaar og videnskabelig kan godtgjøre; de synes vel at have noget ideelt for Øje i deres Stræben og Forsken, men Resultatet bliver dog ikke væsentlig forskjelligt fra den materialistiske Retnings; alt, ogsaa den menneskelige Aand, bliver dog Dele af Naturen, af den evige Materie; Moral og Religion faa deres Banesaar; Mennesket bliver kun en fuldkommere udviklet Abe. Netop lige over for slige vildfarende, fordærvelige Standpunkter skulde Skolen give de unge et Værn. For at naa dette Maal gjælder det først og fremmest hos Ungdommen at bevare Renhed i Sind og Sæder: *Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acceseit*. Kunde det lykkes Skolen, som ovenfor antydet, at faa hele sin Gjærning til at hvile paa Kristendommen, paa den kristne Tro i Børnenes Hjerter, som en usvigelig Grundvold, vilde der derved være givet den den bedste Støtte for Livet. — Skolen skal dernæst indskærpe hos Børnene Pligtens Betydning. Det er min Overbevisning, at det i Reglen vil vise sig, at kun det Menneske, der som Barn har lært, at Pligten skal opfyldes, senere i Livet vil bøje sig for denne Lov. Jeg ved vel, at det strider mod manges Anskuelse, der mene, at man skal gjøre Barnets Gjærning saa til-

lokkende og let for det, som muligt, og først give det de haardere Nødder at knække, naar det har naaet Skjels Aar og Alder. Ja, det følger naturligvis af sig selv, at man ikke skal forelægge Barnet Opgaver, der ligge langt over dets Aar og Evner; man maa omhyggelig vogte sig for at overanstrengte Barnet, hvis Sundhed jo let kan lide derunder; men Frygt for at gribe fejl i denne Retning har hos mange ført til en Ængstelse for at give Børn Opgaver, der virkelig kræve Flid og Arbejde. Denne Fejl anser jeg for meget fordærvelig for Børn, der let komme til at betragte hele Livet som en Leg. Men Livet kaldes jo netop selv en Skole efter i alt Fald den ældre Tids Opfattelse af dette Ord, fordi det under Nød og Besvær og allehaande haarde Kampe stadig giver os nye Erfaringer, Lærdomme og Kundskaber; skulde da Forberedelsen til Livets Skole være fritagen for, hvad der koster Møje og Anstrængelse? „Den Gren skal aarle krøge, der god Krog skal blive“ hedder det i det gamle Ordsprog, og det forholder sig i Sandhed saa, at den, der ikke tidlig lærer, at det, der skal gøres, det maa man med kraftig Vilje, selv om det kræve Flid og Besvær, arbejde for at naa, lærer det aldrig ret. Livet kræver hos hver den, der ikke skal bukke under, en stærk Vilje til alt, hvad der er godt, sandt og hæderligt; som Forskole for Livet bør Skolen da visselig arbejde paa at styrke Viljen hos sine Disciple i de nævnte Retninger. — Endvidere kan ingen Gjerning i Livet udføres paa tilfredsstillende Maade uden Orden. *Nihil est pulchrius in omni ratione vitae dispositione atque ordine*, siger en latinsk Forfatter. Det er jo dog saa, at ingen Hus-holdning kan føres uden store Tab og overflødige Ud-gifter, naar den ikke ledes med Orden, at denne er en uundværlig Hjælp i ethvert Haandværk, i enhver Kjøb-mandsforretning, i ethvert Foretagende, der paa den

letteste Maade skal føres til Ende, og at heller ikke Kunst og Videnskab kunne undvære den, hvis de ville undgaa sinkende og hindrende Omveje og ofte at føres paa Vildspor. Saa maa da ogsaa Skolen lægge megen Vægt paa, at dens Disciple vænnes til den fra deres tidligste Aar. Det kan vel synes Eder, kjære Disciple, saaledes, at Eders Lærere stundom ere pedantiske i deres Fordringer med Hensyn til Orden; men jeg kan forsikre Eder, at der vil komme en Tid, da I ville være dem taknemmelige, fordi de vænnede Eder til Orden fra Eders Barndom af, og som jeg sagde Eder den første Dag, vi mødtes i Skolen, vil ogsaa jeg — for Eders Skyld og for hele vor Gjærnings Skyld, at den kan fremmes paa den heldigste Maade -- alvorlig vaage over, at der ingen Forsømmelser finder Sted fra Eders Side i denne Henseende. — Som Forskole for Livet maa Skolen dog fornemmelig blive en Kundskabs-skole. Uden Kundskaber kommer man aldrig frem i Verden, hvorimod de ere en Nøgle, der lukker op for og aabner Adgang til næsten alle Livsveje, og det ikke blot herhjemme men overalt i Verden. De høre med til de Skatte, som Møl og Rust ikke kunne fortære og Tyvehaand bryde ind og rane. „Kundskab er Magt“, en kraftig Løftestang, naar det gjælder at bryde sig en Bane i Verden, og den følger med, hvor vi end drage hen. Lad mig minde Dem om Bias' bekjendte Ord: *omnia mea mecum porto!* Om Filosooffen Aristip fortælles, at han paa Spørgsmaalet om, hvad Forskjel der er mellem den, der har lært noget, og den uvidende, svarede: „send dem begge nøgne (uden alle Hjælpemidler) ud iblandt fremmede Mennesker, og du vil erfare det“. Vi ville da ogsaa her i Skolen arbejde paa, at vore Disciple vinde Kundskaber, der ere nyttige for Livet. I hvilke Retninger disse skulle gaa, har Skoleloven bestemt, men af os Lærere afhænger det dog, hvorledes de tilegnes. Her gjælder

det da, mener jeg, først om, at Undervisningen er grundig. Lad det kun skride langsomt frem med Undervisningen i de enkelte Fag i Begyndelsen! Naar der derved opnaas, at Grunden er godt og sikkert lagt, saa vil den kunne bære endog en omfattende Kundskabsbygning, medens Mangler i denne Henseende ville føre til Overfladiskhed og Usikkerhed i al Disciplenes Viden. Glem heller ej under den fortsatte Undervisning jævnlig at se efter, om Grunden endnu ligger fast, og raad Bod paa de Mangler, der maatte være fremkomne med Hensyn hertil; faar Grundvolden Lov til at løsne sig, vil den hele Bygning mangle sin Støtte og snart falde sammen. Til Grundigheden hører da ogsaa, at Kundskaben ikke kommer til at bestaa i tom Udenadslæren. men virkelig tilegnes, gaar ligesom over i Kjød og Blod. Disciplen maa ikke ligesom staa udenfor Kundskaben, men selv leve i den, komme til Erkjendelse af, at han forstaar at anvende den, fornemme, at den bidrager til at klare hans Tanker, hjælper ham til at løse Opgaver, som han ikke før kunde magte, og at han er i Stand til klart og korrekt i Ord at fremsætte de Forestillinger og Tanker, der vækkes hos ham ved Undervisningen. Kundskabsmeddelelsen maa føre til, at den unge lærer „at tænke og tale“, og det saaledes, at han ogsaa i aandelig Henseende indenfor de Grænser, hans Alder sætter, kommer til at staa paa egne Ben; føres han ikke allerede i Skolen til en saadan Modenhed, vil han let, ogsaa senere i Livet blive uselvstændig og karakterløs. Allerede dette staar i Forbindelse med det, der er Hovedsagen i al Undervisning, hvis den skal bære nogen Frugt for Livet, at den ikke er aandløs. Aands-gaverne ere jo forskjellige, og vi kunne — jeg selv har fornummet det saa ofte under min Gjerning — langt fra alle gjøre vor Undervisning saa vækkende, som vi

kunde ønske det. Men lader os dog alle arbejde derpaa, saa godt vi formaa. „*Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra*“. Lad os under Sprogundervisningen ikke glemme ved at sammenligne det ene Sprogs Ord, Udtryk og Vendinger med det andets at vække Opmærksomheden hos Disciplene for Overensstemmelserne og Uoverensstemmelserne mellem dem, saa at de se, hvorledes den samme Tanke kan iklæde sig forskjellig Dragt, lad os ikke glemme Indholdet for Formen, men i hint søge en Kilde til Tankeudvexling med vore Disciple og igjennem det gjøre dem bekendte med det Folks Kulturstandpunkt, hvis Literatur vi føre dem ind i; lad Historieundervisningen ikke blive en blot Hu-kommelsessag, der kun holder sig til Aarstal, Kongerækker og de nøgne Begivenheder — disse Ting kunne ikke undværes, de ere ligesom Tømmeret i Bygningen —, men lad den ogsaa føre de unge ret ind i de forskjellige Tidens, de forskjellige Folkeslags Liv og Aand, oplade deres Øjne for alt, hvad der er stort, smukt og godt, saa at de med Glæde gjemme Mindet om de fremragende Skikkelser som lysende Forbilleder, væk gjennem Fædrelandets Historie Kjærlighed til Fædrelandet og alt herligt og ædelt her hjemme i Fortid og Nutid, lad det ret træde klart frem, hvorledes Tyranni og Grusomhed, blindt Overmod, Underfundighed og Bedrag, Løgn og alt ondt, om de end for en Tid faa deres Krig frem, dog i Reglen faa deres Straf, paavis Sammenhængen mellem de forskjellige Tidens Udvikling, og hvad der medførte de store Omslag, — alt dette hører med til en vækkende Undervisning i dette Fag. Saaledes kunde jeg nu for alle Fag i Skolen pege paa Forskjellen mellem en aandløs og en vækkende Undervisning; men det vilde føre mig for vidt, og jeg skal derfor kun paa ny fremhæve, at det for alle os Lærere gjælder om at erindre under vor Undervisning,

at Bogstaven ihjelslaar, Aanden levende-gjør (*vivitur ingenio, cetera mortis erunt*).

Efter saaledes at have heupegget paa, hvad Undervisningen i den lærde Skole bør have for Øje, og hvorledes den bør arbejde til sit Maal, — jeg siger henpeget derpaa, fordi ethvert af de af mig berørte Punkter kunde trænge til en langt fyldigere Udvikling, end dels Hensynet til Tiden har tilladt mig dels mine Evner formaa at give, — kan jeg ikke undlade kortelig at berøre de Midler, Skolen har til at faa sine Disciple til villig at følge med mod Maalet, underordnende sig Skolens nødvendige Fordringer til dem om Lydighed, Orden, Opmærksomhed og overhovedet god Opførsel samt Flid og Alvor i deres Gjærning, der godt kan forenes med den Livsglæde, som vi saa gjerne se hos de unge. I den ældre Skole hørte Ferle og Ris nødvendig med til en Lærers Attributter. De anvendtes med rund Haand, og Resultatet blev vel i Reglen, at Disciplene lystrede; men om de just gjorde det villig, er et andet Spørgsmaal. Ogsaa Nutidens Skole maa stundom ty til Revselse for at bøje enkelte Disciples Trods og Vrangvillie og for at straffe alvorlige Forseelser — og heller ikke jeg skal undlade i saa Henseende at opfylde min Pligt; — men i Reglen lykkes det os dog ved lempeligere Midler at lede vore Disciple paa rette Vej. Alvor i al Lærerens Gjærning, bestemt og kraftig Optræden i Forbindelse med stræng Retfærdighed og Kjærlighed til Sandhed vinder sædvanlig Disciplenes Agtelse, saa at de gjerne rette sig efter den Lærer, hos hvem de finde disse Egenskaber. Overhovedet er vel Lærerens eget Exempel i Reglen det bedste Mittel til at lede Disciplene paa den Vej, han ønsker at føre dem; men fremfor alt, tror jeg, at Kjærlighed i dette Forhold som overalt er den Magt, der udretter mest. Hvis det lykkes os at bringe Disciplene til at elske Skolen og det Arbejde, de i den ere sysselsatte

med, til at holde af deres Lærere, fordi de fornemme, at Lærerne elske dem og gjerne ville føre dem frem til alt, hvad der er dem godt og tjenligt, saa naas Maalet bedst. Venlig Paamindelse og kjærlig Advarsel ville da frugte mere, end idel Strængthed og Tugtelse. Maatte det lykkes mig og mine Medlærere i denne Aand at udføre vor Gjerning her i Skolen til Glæde for os selv og for de unge, som siden i Livet skulle høste Frugt af den!

Endnu maa jeg erindre om, at Skolen dog kun formaar lidet, naar den staar alene i sit Arbejde, naar ikke Hjemmene støtte dens Gjerning ved ogsaa uden for Skoletiden at holde de unge til Flid, Sædelighed og Orden og ved ikke at nedbryde den Agtelse for deres Lærere, uden hvilken disse slet intet kunne udrette. Spørgsmaalet om Skolens Forhold til Hjemmet er imidlertid saa omfattende, at jeg maa lade det ligge for i Dag. Jeg skal kun i Skolens Navn takke dens Disciples Forældre og Værger for den Støtte og Velvilje, vi i Reglen altid finde hos Dem, og bede Dem om ogsaa i Fremtiden at bidrage, hvad De formaa, til, at vor Gjerning kan lykkes for os.

Lader os til Slutning forene os i en Bøn i Jesu Navn til Gud Fader i Himmelen, at han vil lade sin Velsignelse hvile over vor Gjerning i denne Skole og lede os ved sin Aand saaledes, at de unge kunne udgaa herfra stærke til at møde Livets Fristelser og Kampe og rede til at svinge Aandens Sværd, hvor deres Livs Veje end føre dem hen! Hør os, vor Fader, du som er i Himlen — o. s. v.

Amen!"

Til Slutning blev Psalmen Nr. 671 „Kjærligheds og Sandheds Aand!“ afsungen.

Skoleefterretninger.

I. Skolen i Almindelighed. Lærerne. Fag- og Timefordelingen.

Ved Skrivelse af 18de Oktbr. 1875 meddelte Ministeriet Tilladelse til, at Realafgangsexamen af lavere Grad indtil videre maa afholdes ved Skolen i Forbindelse med 3dje Klasses Examen. For de Realdisciple i 2den Klasse, der ønskede at underkaste sig denne Examen, blev der fra Novbr. Maanedes Begyndelse ordnet en særlig Undervisning i enkelte Fag, i hvilke de for at naa Maalet maatte føres videre, end den for hele 2den Realkl. lagte Læseplan var beregnet paa. En lignende særlig Undervisning vil ogsaa for 3dje Realklasses Vedkommende træde i Kraft næste Aar, saa at den her omhandlede Examen, hvis de Disciple, der forberede sig til den, vise sig modne til at bestaa Prøven, vil blive afholdt første Gang 1877. I 2den Realklasse bortfalder for saadanne Disciple Undervisningen i Fransk, i 3dje Realklasse tillige Undervisningen i Engelsk, Naturlære og geometrisk Tegning. — Den saaledes trufne Ordning medfører ingen Forandring med Hensyn til Realafgangsexamen af højere Grad, der ligesom hidtil vil blive afholdt i Forbindelse med 4de Klasses Examen.

Da Rektor Blicherts Virksomhed ved Skolen afsluttedes samtidig med Skoleaaret 1874—75, og den

nuværende Rektor havde tiltraadt sit Embede inden det nye Skoleaars Begyndelse, medførte Vakancen ingen Forstyrrelser i Undervisningen.

Under 7de April 1876 bleve de konstituerede Lærere, Adjunkt, cand. philol. J. A. Herskind og cand. theol. Preben J. F. J. Hansen, allernaadigst udnævnte til Adjunkter ved Kathedralskolen, den førstnævnte med Anciennetet fra 1ste Februar 1866.

I dette Skoleaar have Fagene været fordelte paa følgende Maade mellem Lærerne¹⁾:

Rektor: Latin i 6te og 5te Klasse, Græsk i 4de, Dansk i 1ste Kl.	17	Timer.
Overlærer <i>Dahlenborg</i> : Græsk i 6te, 5te og 3dje Kl., Fransk i 6te, 5te og 4de ...	24	—
Adjunkt <i>Juel</i> : Naturhistorie og Geografi i 2den og 1ste Kl., Inspektion ved Gymnastikundervisningen i 12 Timer	26	—
Adjunkt <i>Ovesen</i> : Mathematik og Regning i 4de, 3dje og 2den Kl.	31	—
Adjunkt <i>Münster</i> : Fransk i 3dje, 2den og 1ste Kl., Engelsk i 2den R og 1ste R	20	—
Adjunkt <i>Wulff</i> : Dansk i 6te, 5te, 3dje S og 2den R, Oldnordisk i 5te, Latin i 3dje S, Tydsk i 4de og 3dje Kl.	26	—
Adjunkt <i>Winde</i> : Mathematik i 1ste Kl., geometrisk Tegning i 4de R og 3dje R, Naturlære i 6te, 5te, 4de R og 3dje R, Tegning i 4de R, 3dje R, 2den R og 1ste R	26	—
Adjunkt <i>Henningen</i> : Dansk i 4de, 3dje R og 2den S, Latin i 4de, Oldnordisk i 6te, Historie i 2den og 1ste Kl.	25	—

¹⁾ S efter en Klasses Nummer betyder studerende Klasse, R Realklasse; 2* er Betegnelse for den Underafdeling af 2den Realkl., hvis Disciple forberede sig til Realafgangsexamen af lavere Grad.

Adjunkt <i>Ankjær</i> : Latin i 5te, 2den og 1ste Kl., Historie i 6te, 5te og 4de S.	26	—
Adjunkt <i>Herskind</i> : Tysk i 6te, 5te, 2den og 1ste Kl., Engelsk i 6te, 5te, 4de R og 3dje R, Historie i 4de R og 3dje Kl., Skrivning i 2den og 1ste Kl.	35	—
Adjunkt <i>Hansen</i> : Religion i alle Klasser, Naturhistorie og Geografi i 4de og 3dje Kl., Inspektion ved Gymnastikundervisningen i 10 Timer	30	—
Timelærer, Pianist <i>Nathan</i> : Sang med alle Klasser	5	—
Fhv. Stabssergent <i>Silkeborg</i> , Oversergent <i>Nielsen</i> og Sergent <i>Tiedemann</i> : Gymnastik og Svømning	22	—
Øvelserne i Skydning, hvori 6te, 5te og 4de R deltage, ledes af Adjunkt <i>Hansen</i> med Assistance af Oversergent <i>Nielsen</i> .		

Det hvert Fag tillagte Antal Timer ses af efterfølgende Tabel:

	6. Kl.		5. Kl.		4. Kl.		3. Kl.		2. Kl.		1. Kl.		Sum
	F	S.F.R.	F	S.F.R.	F	S.F.R.	F	S.F.R.	F	S.F.R.	F	S.F.R.	
Dansk	2	2	2	2	3	2	2	1	3	2	3	1	18
Oldnordisk			1	2									4
Tysk	2	2	2	2					1	4	2	1	23
Frønsk	4	4	2	2	4	2	2	3	3	4	3	3	26
Engelsk	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	3	3	16
Latin	4	5	7	7	8	8	8	6	6	8	8	8	41
Græsk	2	3	5	5	2	2	2	2	2	2	2	2	17
Religion			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10
Historie	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Geograph			3	1	3	3	3	3	2	2	2	2	11
Naturhistorie			2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	11
Naturlære	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	13
Arithmetik													10
Regning			6	5	5	6	6	6	6	6	6	6	37
Geometri													
Geom. Tegning			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4
Tegning			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
Skrivning													4
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6
I alt	87	5	87	5	87	5	87	5	87	5	87	5	291

Paa Rektors Indstilling om, at der i dette ligesom i det nærmest foregaaende Skoleaar maatte gives Undervisning i Religion i de 3 øverste Klasser i 2 Extratimer ugentlig, saafremt mindst $\frac{2}{3}$ af Disciplene ønskede at deltage, svarede Ministeriet i Skrivelse af 14de August 1875, at det ikke troede sig beføjet til at lade udrede Extratimebetaling for denne Undervisning, og at denne heller ikke kunde gjøres obligatorisk, men at man efter Omstændighederne intet havde imod, at et af Skolens Lokaler blev benyttet til saadan Undervisning, hvis den ad Frivillighedens Vej maatte komme i Stand. Adjunkt *Hansen* tilbød da uden Godtgjørelse

at give 6te og 5te Kl. i 1 ugentlig Time og 4de Kl. i en anden ugentlig Time fortsat Religionsundervisning. Den saaledes givne Lejlighed til at befæste og udvide deres Religionskundskaber have alle Disciplene i disse Klasser benyttet.

Hs. Højærværdighed Biskop *Kierkegaard* har ligesom tidligere haft den Godhed — hver Søndag i 5—6 Maaneder — i Skolens Lærerværelse at samle de to øverste Klassers Disciple om sig til Læsning af det nye Testamente (Johannes's Evangelium) i Grundsproget.

Undervisningen i Latin i 5te Klasse er bleven meddelt af Adjunkt Ankjær i de 4 særlige Timer; i de 5 med 6te Klasse kombinerede Timer undervistes Klassens Disciple af Rektor.

Disciplene i 6te og 5te Kl. ere kun forpligtede til at læse enten Tysk eller Engelsk; Undervisningstimerne i disse 2 Sprog have imidlertid været lagte saaledes paa Timetabellen, at begge Klassers Disciple kunde deltage i dem, hvis de havde Lyst dertil; de have alle benyttet Lejligheden til at blive underviste i begge Sprogene.

Af 4de og 3dje stud. Kl. have 2 Disciple af hver Klasse valgt den mathematisk-naturvidenskabelige Retning; de have haft fælles Undervisning med de tilsvarende Realklasser i Naturlære, geom. Tegning og Dansk (1 Time).

Af 2den Realklasse have kun 2 Disciple valgt at blive forberedte til Realafgangsexamen af lavere Grad og modtaget [den for saadanne Disciple bestemte særlige Undervisning (se S. 33).

2. Disciplene. Afgangsprøverne.

Ved Udgivelsen af Indbydelsesskriftet for forrige Aar var Disciplenes Antal 97. Af disse dimitteredes 2 stud. Disciple, 5 Realdisciple og 2 Disciple, der havde valgt den mathematisk - naturvidenskabelige Retning; desuden udmeldtes der før og efter Hovedexamen i Juli 1875 10 Disciple, nemlig *S. Hald* af 4de stud. Kl., *C. S. Grønnerup* af 3dje stud. Kl., *J. A. Møller* af 4de Realkl., *V. Bruun* og *V. Ingerslev* af 3dje Realkl., *H. J. Fangel* af 2den stud. Kl., *V. C. C. Øhlenschläger*, *E. F. H. Tønnies* og *J. D. F. Salicath* af 2den Realklasse, hvorimod der optoges 19 nye Disciple. I Løbet af dette Skoleaar ere følgende 4 Disciple udgaaede: *F. Th. Westenholz* af 3die Realkl., *A. Dresing* og *F. J. Hansen* af 2den Realkl. samt *S. L. Fogh* af 1ste stud. Kl.; derimod er der optaget 3 Disciple, nemlig *C. J. H. C. Tügel*, *H. F. C. C. Sørensen* og *A. S. Kjær*.

Disciplenes Antal er saaledes nu 96.

I følgende Navneliste anføres Disciplene — med Undtagelse af 6te Klasses Disciple, der ere ordnede efter Udfaldet af Halvaarsprøven — i den Orden, som tilkommer dem efter Middeltallet af de Nummere, som de have haft i de forløbne Maaneder af Skoleaaret. De med * betegnede Disciple ere optagne i dette Skoleaar, og disses Fornavn og Alder samt Faderens Stilling er angivet.

6te Klasse.

1. *J. S. Schjørring*. 2. *P. C. S. Gad*. 3. *J. P. V. Boss*. 4. *K. H. Wøldike*. 5. *A. Johansen*.

5te Klasse.

1. *S. J. Andreasen.* 2. *N. C. Møller.* 3. **Tyge Emil Bang* (f. d. 20. Juli 1858, S. af Proprietær Bang til Steensbæk; har tidligere været Discipel i Skolen og tog i 1874 Realafgangsexamen med 71 Points). 4. *O. C. A. Ahnfeldt.* 5. *V. A. Thalbitzer.* 6. *A. S. L. D. Petersen.* 7. *J. Ammitzbøll.* 8. *C. C. G. Olsen.*

4de stud. Klasse.

1. *H. F. C. Dencker, M*).* 2. *C. C. Schjørring.* 3. *K. J. S. Panduro.* 4. *T. N. C. E. Christensen.* 5. *P. E. Mortensen.* 6. *N. K. Bøggild.* 7. *R. Struckmann.* 8. *J. C. H. Strøyer, M.* 9. *B. S. Johnsen.* 10. *A. A. R. Herskind.*

4de Realklasse.

1. *A. C. C. Vogler.* 2. *A. L. Bruun.* 3. *J. F. Sarauw.*

3dje stud. Klasse.

1. *V. F. Bech.* 2. *H. N. Gad.* 3. *O. K. P. Olesen.* 4. *E. H. Wøldike.* 5. *E. E. Ankjær.* 6. *C. F. G. Bang.* 7. *L. C. Petersen.* 8. *C. P. Malling, M.* 9. *E. R. Herskind.* 10. *G. M. G. E. Carlsen.* 11. *B. M. Bolwig.* 12. *C. J. B. Behrend.* 13. *M. V. Sass, M.* 14. *C. G. Kirchheiner.* 15. *C. M. Wøldike.*

3dje Realklasse.

1. *F. H. Beeken.* 2. *C. Gad.* 3. *C. J. Ellermann.* 4. *A. G. L. Claussen.* 5. *J. J. G. Spang.* 6. *J. K. Luplau.* 7. *A. Dam.* 8. **Anton Ammitzbøll* (f. 16de Marts 1861, S. af Proprietær Ammitzbøll paa Postgaarden, Broder til Nr. 7 i 5te stud. Kl.). 9. *J. C. Lund.*

2den stud. Klasse.

1. *J. C. Jacobsen.* 2. *C. P. Nielsen.* 3. *F. H.*

*) M betegner den matematisk-naturvidenskabelige Retning.

B. N. Petersen. 4. **Kai Severin Bøggild* (f. d. 23. Juni 1863, S. af Rektor Bøggild). 5. *K. H. Schjørring.* 6. *J. Gad.* 7. *J. C. Speyer.* 8. *A. S. A. Lorenzen.* 9. *A. V. E. Bertram.* 10. *S. C. Kanstrup.*

2den Realklasse.

1. *P. M. J. Møller.* 2. *C. F. C. Mørch.* 3. *N. E. Dencker.* 4. *H. S. W. Bruhn.* 5. *H. R. Panduro.* 6. *A. P. C. Myhre.* 7. *A. G. A. Kindt.* 8. *O. C. Werner.* 9. *E. H. C. Rørbye.* 10. *A. P. B. Birk.* 11. *R. Behrend.* 12. **Carl Johan Heinrich Christian Tügel*, (f. d. 9. Marts 1860, S. af Mejeriforpagter Tügel paa Vesterladen; 2*). 13. *A. E. Madsen.* 14. *G. E. F. Rørbye;* 2*). 15. *J. Strøyberg.* 16. **Anders Stigaard Kjær* (f. d. 10. Februar 1863, S. af Proprietær Kjær til Hornskovgaard).

Iste stud. Klasse.

1. **Nicolin Mathias Theodor Schjørring* (f. den 4de Septbr. 1864, S. af Agent Schjørring i Aalborg og Broder til Nr. 1 i 6te Kl.). 2. **Peter Andreas Heiberg* (f. den 8. Januar 1864, S. af Læge Heiberg i Aalborg). 3. **Johan Heinrich Berthold Ludvigsen*, (f. den 1ste Oktbr. 1860, S. af Skibskaptajn Ludvigsen i Randers). 4. **Andreas Peter Wibroe* (f. d. 22. Novbr. 1863, S. af Fabrikbestyrer H. Wibroe i Aalborg). 5. **Ernst Jens Vilhelm Voss* (f. d. 20. Decbr. 1864, S. af Stenhugger Voss i Aalborg). 6. **Jens Orten Bøving-Petersen* (f. d. 24. Juni 1864, S. af afdøde Pastor Petersen i Torslev). 7. **Carl Bruun Strøyberg* (f. d. 7. Marts 1864, S. af Apotheker Strøyberg i Aalborg og Broder til Nr. 8 i 4de stud. Kl. og til Nr. 15 i 2den Realklasse).

Iste Realklasse.

1. **Rudolph Bruno Kempe* (f. d. 17. Febr. 1863,

S. af Skomager Kempe i Aalborg). 2. **Hans Peter Farre* (f. d. 16. Juli 1862, S. af Skolelærer Farre i Birket paa Lolland). 3. **Christian Lemberg Møller* (f. d. 11. Decbr. 1863, S. af Kjøbmand John Møller i Nørresundby og Broder til Nr. 2 i 5te Kl.) 4. *J. F. Jensen*. 5. **Harry Frederik Carl Christian Sørensen* (f. d. 31. August 1862, S. af Ølbrygger Sørensen i Aalborg). 6. *F. H. Ringer*. 7. *S. Henius*. 8. **Peter Martin Theodor Grønning* (f. d. 9. Novbr. 1862, S. af Kjøbmand Grønning i Aalborg). 9. *Frederik Christian Valdemar Staggemeier*. (f. d. 24. Oktober 1861, S. af Kaptajn Staggemeier i Aalborg). 10. **Thomas Severin Vilhelm Buhl* (f. d. 5te Mai 1862, S. af Landinspektør Buhl i Nørresundby). 11. *H. V. Jensen*. 12. **Theodor Marstrand Hjorth* (f. d. 7de Marts 1864, S. af Kjøbmand Hjorth i Aalborg). 13. **Christian Ludvig Herskind* (f. d. 28de Marts 1863, S. af Kjøbmand Niels Hilligsøe Herskind i Aalborg).

Afgangsprøven for studerende Disciple i 1875.

Til denne indstillede sig 2 af Skolens Disciple, der bestod Prøven med følgende Udfald:

42

	Udarbejdelse i Modersmaalet.		Latin			Græsk. fordobl.	Historie. fordobl.	Fransk fordobl.	Oldnordisk	Engelsk	Naturlære.	Points og Hoved- karakter.
	1. Fri Opgave.	2. Bunden Opgave.	For- fatter- læsning.	Extemp.	Version.							
A. C. J. L. Grønbeck	mg ÷	mg ÷	mg +	mg	g +	mg	ug ÷	mg	ug	ug	mg	99; 1ste Ka- rakter.
A. H. V. Ellermann	mg ÷	mg	mg	mg	mg ÷	mg	mg	mg +	ug ÷	ug	g	97; 1ste Ka- rakter.

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Professor Dr. phil. *Ussing* og Overlærerne *Ekeroth* og Dr. phil. *Bang*.

Afgangsprøven for Realdisciple i 1875.

Til denne indstillede sig 5 af Skolens Disciple, der alle bestod Prøven, *O. C. Wøldike* med Udmærkelse.

	Dansk	Tysk	Fønsk	Engelsk fordobl.	Naturhistorie	Geografi	Historie	Arithmetik	Geometri	Naturalærer	Points
43 O. C. Wøldike	mg ÷	mg +	ug	ug	ug ÷	ug ÷	ug	mg	mg +	ug ÷	83
A. S. Rasch	g ÷	tg +	mg	mg	mg +	ug ÷	ug ÷	ug ÷	mg +	ug ÷	74 ¹ / ₃
B. Spreckelsen	mg ÷	g	mg +	mg	tg	g	tg +	g ÷	g +	g	55 ¹ / ₃
J. B. Birk	g	g ÷	g	mg ÷	tg ÷	mg ÷	g +	g ÷	g +	tg +	48 ¹ / ₃
N. F. Steenstrup	g	g	mg	mg +	mg +	mg ÷	ug ÷	tg +	tg +	g	62 ² / ₃

I Censuren deltog foruden Skoleas Lærere Professor Dr. phil. *Ussing* og Overlærer *Ekerøth*.

Aarsprøven i 4de stud. Klasse i 1875.

Til denne indstillede sig 9 af Skolens Disciple, der alle bestod Prøven, 7 i sproglig-historisk og 2 i matematisk-naturvidenskabelig Retning. En Discipel, *S. J. Andreasen*, bestod med Udmærkelse.

	Dansk	Tysk	Fransk	Latin fordobl.	Græsk	Naturlære	Naturhistorie	Geografi	Historie	Arithmetik	Geometri	Points
S. J. Andreasen	ug +	ug ÷	ug	mg +	ug		ug	ug	ug	ug ÷	ug	86
N. C. Møller	mg ÷	mg ÷	mg +	mg ÷	ug		ug ÷	ug	ug	ug ÷	ug	80
B. C. W. Bøggild	mg	ug ÷	mg	mg		ug ÷	ug ÷	mg +	mg +	mg +	ug	81
O. C. A. Ahnfeldt	mg ÷	ug ÷	ug ÷	g +	mg		mg	ug ÷	ug ÷	mg +	mg	77
M. Henius	mg ÷	mg	g	mg ÷		mg ÷	g	ug ÷	ug	g +	mg ÷	70
C. C. G. Olsen	mg	mg +	mg +	g	mg +		g +	mg ÷	ug ÷	g ÷	g +	68
V. A. Thalbitzer	mg	mg	mg +	g	mg		g +	mg ÷	mg	tg	g ÷	62
A. S. L. D. Petersen	g +	g +	mg	tg	g		g	ug	ug	g ÷	g ÷	54
J. Ammitzbøll	mg ÷	mg ÷	mg +	tg	mg ÷		g	ug ÷	mg +	tg ÷	tg ÷	46

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Professor Dr. phil. *Ussing* og Overlærer *Ekerøth*.

Den 22de December indstillede Exam. pharmaciae *J. J. Lønborg Friis* og den 31te Marts 1876 Exam. pharmaciae *C. L. Petersen* sig til den for Farmaceuter anordnede Prøve, hvilken de bestod, den første med Karakteren Godt, den sidste med Karakteren Meget godt.

3. Skolens Beneficier.

A. *De Beneficier, hvortil Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udnævner* efter Rektors Indstilling, have i Skoleaaret 1875—76 været tildelte følgende Disciple:

Fri Undervisning og højeste Stipendium (100 Kr.):
S. J. Andreasen.

Fri Undervisning og mellemste Stipendium (70 Kr.):
J. S. Schjørring og H. F. C. Dencker.

Fri Undervisning og laveste Stipendium (40 Kr.):
K. J. S. Panduro, T. N. C. E. Christensen,
V. F. Bech og E. E. Ankjær.

Fri Undervisning: N. K. Bøggild, C. J. Ellermann,
A. G. L. Claussen, J. C. Jacobsen, C. P. Nielsen og E. H. C. Rørbye.

Undervisning mod halv Betaling: A. C. C. Vogler,
L. C. Petersen, H. S. W. Bruhn, H. R. Panduro,
N. E. Dencker og A. G. A. Kindt.

Fri Undervisning som extraordinære Gratister: A.
A. Herskind, E. R. Herskind og K. S. Bøggild.
(J. Gad har været Gratist som 4de Broder).

Højeste Stipendium (100 Kr.): A. Johansen, J. P.
W. Boss, V. A. Thalbitzer, O. K. P. Olesen,
C. J. B. Behrend og C. G. Kirchheiner.

- Mellemste Stipendium (70 Kr.): K. H. Wøldike,
P. E. Mortensen og C. F. G. Bang.
- Laveste Stipendium (40 Kr.): E. R. Herskind og
A. S. A. Lorenzen.
- B. *E. Taubers Jubelleгат* (40 Kr.), hvortil Rektor udnævner, tildeltes P. C. S. Gad og S. J. Andreasen.
- C. *Det thuresonske Legat* (omtr. 24 Kr.) for uformuende Forældres Sønner, fødte i Aalborg, til hvilket Byens Magistrat i Forening med Rektor udnævner, tildeltes Student A. H. V. Ellermann og Disciplene J. S. Schjørring, H. F. C. Deacker, V. F. Bech, E. E. Ankjær og A. G. Claussen.
- D. *Det Moltkeske Legat* (80 Kr.) for Embedsmænds Sønner, hvortil Lensgreve Moltke til Bregentved udnævner, blev oppebaaret af Disciplene K. H. Wøldike og P. C. S. Gad.
- E. *De Kyndeske Præmier**) for de to bedste latinske Stile i hver af de 3 øverste Klasser (8 Kr. til hver) tilkjenndtes efter Hovedexamen 1875 Grønbeck og Ellermann af 6te Kl., K. Wøldike og Johansen af 5te Kl., Andreasen og B. Bøggild af 4de Kl.
- F. *Af Flidsbelønninger* for Dimittenter tilfaldt den thestrupske (omtr. 6 Kr.) Grønbeck, den reitzerske (omtr. 10 Kr.) tilkjenndtes Ellermann.
- G. *Nis Nissens Legat* fordeltes ved Lærerkollegiets

*) I Skrivelse af 4de April 1876 udtaler Ministeriet, at det, da det maa erkjendes, at Afskaffelsen af lat. Stil som Prøve til Afgangsexamen gjør det nødvendigt, for at Hensigten med det kyndeske Legat ikke ganske skal forfejles, at foretage en med Testamentets Aand svarende Forandring, finder det rettest, at denne sker derved, at man fremtidig lader den franske Stil træde i Stedet for den i Testamentet nævnte lat. Stil. — For Fremtiden ville derfor disse Præmier — for 6te og 5te Klasses Vedkommende — blive tilkjenndte for de 2 bedste franske Stile.

Beslutning af 18de December 1875 paa følgende Maade:

Af de $\frac{4}{5}$, i alt 855 Kr. 14 Øre, for uformuende Disciple, der vise god Opførsel, uddeltes en Portion paa 85 Kr. 14 Øre til S. J. Andreasen, en Portion paa 70 Kr. til V. F. Bech, tre Portioner paa 60 Kr. hver til V. A. Thalbitzer, H. F. C. Dencker og T. N. C. E. Christensen. syv Portioner paa 50 Kr. hver til J. S. Schjørring, J. P. W. Boss, A. Johansen, O. K. P. Olesen, E. E. Ankjær, J. C. Jacobsen og C. P. Nielsen, tre Portioner paa 30 Kr. hver til K. J. S. Panduro, C. F. G. Bang og E. R. Herskind, fire Portioner paa 20 Kr. hver til P. E. Mortensen, C. J. B. Behrend, L. C. Petersen og N. M. T. Schjørring.

Af den $\frac{1}{5}$, i alt 213 Kr. 78 Øre, for Disciple, som udmærke sig ved Flid og Sædelighed, men egentlig ikke behøve Understøttelse, uddeltes en Portion paa 65 Kr. til P. C. S. Gad, en Portion paa 43 Kr. 78 Øre til N. C. Møller, tre Portioner paa 15 Kr. hver til K. H. Wøldike, T. E. Bang og O. C. A. Ahnfeldt, sex Portioner paa 10 Kr. hver til C. C. Schjørring, N. K. Bøggild, H. N. Gad, F. H. B. N. Petersen, K. S. Bøggild og P. A. Heiberg.

Et Beløb af hjemfaldne Oplagspenge paa 15 Kr. tildeltes Student B. Ellermann.

- H. I afdøde Ejer af Krastrup, cand. juris *Niels Edvard Waldemar Hansens Testamente* af 13de Oktober 1875 er der legeret Aalborg Latinskole 6000 Kroner, „hvoraf Renten“ skal „anvendes til Skolens Bedste efter Rectors Skjøn, kuns at Professor Taubers Grav paa Aalborg Kirkegaard forlods af denne Rente ved Rectors velvillige Omsorg stadi- gen maatte bevares i passende Stand“. En Extrakt-

Gjenpart af Testamentet er blevet tilstillet Skolens Rektor, til hvis Betænkning ogsaa et Udkast til Fundatsen for dette Legat har været fremsendt.

~~~~~

4. Uddrag af Skolens Regnskab for Finantsaaret 1875—1876.

~~~~~

A. Skolens Kasse.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning efter forrige Aars Regnskab	6,635		Kr. 23 Øre.
2.	Jordebogs Indtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald	13,986	—	17 —
3.	Renter af Skolens Kapital . . .	130	—	50 —
4.	Teilmanns Legat og Renter af Bibliothekets Kapital	45	—	50 —
5.	Skolekontingenter	9,495	—	„ —
6.	Indtægter af Aalborg Hospital	828	—	16 —
7.	Forskjellige Indtægter	69	—	20 —
8.	Lejeindtægt af Lejestedet . . .	620	—	„ —
9.	Tilskud fra Skolefonden	13,100	—	„ —
10.	Indeholdt af Lærernes Gager til Dækning af Præmier til Livsforsikringsanstalten	2,110	—	45 —
				47,020 Kr. 21 Øre.

Udgift.

1.	Tienderefusioner	1,317		Kr. 79 Øre.
2.	Skatter og Afgifter af Tiender	800	—	89 —
3.	Udgifter i Anledning af Auktion over Tiendekorn	44	—	65 —

4.	Lønninger til:			
	a. Faste Lærere	28,722	Kr. 50 Øre.	
	b. Inspektor	200	— " —	
	c. Pedel	420	— " —	
5.	Timeundervisning	2,549	— 11 —	
6.	Udgifter til Lejestedet.....	723	— 56 —	
7.	Tilskud til Bibliothek og Samlinger	734	— 58 —	
8.	a. 1. Skolebygningens Vedligeholdelse	290	— 58 —	
	2. Hovedreparationer....	212	— 50 —	
	b. Leje af Skolelokaler.....	50	— " —	
	c. Inventariets Vedligeholdelse	451	— 19 —	
9.	Brændsel og Belysning	1,023	— 32 —	
10.	Skatter af Skolegaarden	223	— 23 —	
11.	Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:			
	a. Rengjøring.....	316	— 09 —	
	b. Porto, Protokoller og Skrivematerialier	186	— 27 —	
	c. Program og Skolehøjtideligheder	161	— 59 —	
	d. Andre Udgifter.....	30	— 35 —	
12.	Regnskabsføring	680	— " —	
13.	Undervisning i Skydning....	179	— 07 —	
14.	Lønningsforsud og Præmier til Livsforsikringsanstalten...	2,019	— 87 —	
15.	Kassebeholdning	5,683	— 07 —	
		47,020 Kr. 21 Øre.		

B. Stipendiefonden.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning efter forrige Aar Regnskab	218	Kr. 54 Øre.
2.	Oplagspenge i Sparekassen...	1,870	— 44 —

3. Renter af Kapitaler og Oplagspenge	1,540 Kr. 14 Øre.
	<hr/>
	3,629 Kr. 12 Øre.

Udgift.

1. Udbetalt Stipendier, Præmier og Oplagspenge	1,598 Kr. 72 Øre.
2. Udbetalt det thuresonske Legat	140 — 74 —
3. Udbetalt Renter af Bibliothekets Kapital.....	5 — 50 —
4. Regnskabsføring	30 — 80 —
5. Oplagspenge i Sparekassen...	1,853 — 36 —
6. Kassebeholdning	” — ” —
	<hr/>
	3,629 Kr. 12 Øre.

C. Taubers Legat.

til Juni og December Terminer, 40 Kr. hver Gang, er udbetalt i Juli og Januar.

D. Proprietær Nissens Legat.

Indtægt.

1. Kassebeholdning	” Kr. ” Øre.
2. Oplagspenge i Sparekassen...	1,382 — 75 —
3. Renter af Kapitaler og Oplagspenge	1,108 — 91 —
	<hr/>
	2,491 Kr. 66 Øre.

Udgift.

1. Udbetalt Oplagspenge til Kandidater	491 Kr. 83 Øre.
2. Udbetalt Halydelen af Legatrenter til Disciple.....	534 — 46 —
3. Udbetalt hjemfaldne Oplagspenge	15 — ” —

4. Regnskabsføring	40 Kr. „ Øre.
5. Oplagspenge i Sparekassen . . .	1,410 — 37 —
6. Kassebeholdning	„ — „ —
	<hr/>
	2,491 Kr. 66 Øre.

**Oversigt over, hvad der er læst i Skoleaaret
1875—1876.**

Dansk.

6te og 5te Klasse (Wulff): Gjennemgaaet Literaturens Historie fra Holbergs Død indtil den nyeste Tid. Af og til læst Svensk efter Hammerichs Bog. 17 Stile.

4de stud. Kl. og 4de Realklasse (Henningsen): Oplæsning (Kæmpeviser, Holberg, Baggesen, Øhlenschläger m. m.). Med Realisterne er i den særskilte Time læst Dorphs gr. Mythologi og i Slutningen af Aaret lidt Svensk. Hver Uge 1 Stil hjemme, i alt 36.

3dje stud. Kl. (Wulff): Oplæst Hauchs Thorvald Vidførle og Søstrene paa Kinnekullen, udvalgte Partier af Heibergs Pottemager Walter m. m. En Del Fædrelandssange ere ærte udenad. Af og til Analyse, navnlig af Sætningslæren. 38 Stile.

3dje Realkl. (Henningsen): Oplæsn. (Kæmpeviser, Holberg, Øhlenschläger m. m.), undertiden Analyse. Stilene, næsten altid skrevne hjemme, fri Opgaver af letteste Slags. I alt 40.

2den stud. Klasse (Henningsen): Wulffs Læsebog for Mellemlasserne benyttet til Oplæsning og Analyse; flere Digte lærte udenad. Stilene, der for det meste skrives paa Skolen, undertiden fortsættes hjemme,

have som oftest været Gjengivelse af et fra den øvrige Undervisning kjendt Stof. I alt 43.

2den Realklasse (Wulff): Oplæsning og Analyse efter Wulffs Bog for Mellemlasserne, efter hvilken ogsaa flere Digte ere lærte udenad. Af Grammatikken navnlig gjennemgaaet Sætningslæren. 38 Stile.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Rektor): Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse efter Wulffs Læsebog for Mellemlasserne (S. 1—23, 58—65, 111—130, 151—211). Efter samme Læsebog ere 7 længere Digte blevne lærte udenad. Wulffs Sproglære. Hver Uge en Stil snart paa Skolen snart i Hjemmet (hyppigst Gjenfortælling, af og til meget lette fri Opgaver), i alt 38.

Oldnordisk.

6te Klasse (Henninsen): Iversens Læsebog S. 78 til Enden og S. 1—38; hele Bogen repeteret, saa vel som Grammatikken.

5te Klasse (Wulff): Det meste af Iversens Grammatik. Af Wimmers Læsebog S. 1—26.

Tysk.

6te og 5te Kl. (Herskind):

VI. Størstedelen af Eggers Deutsches Lehr- und Lesebuch, Erster Theil, Einleitung in die Literaturkunde. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax repeterede.

V. Schillers Wallensteins Lager og Wallensteins Tod. Goethes Hermann und Dorothea og Egmont. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax repeterede. 9 Stile skrevne paa Skolen.

4de stud. Kl. og 4de Realkl. (Wulff): Hjorts tyske Læsebog S. 113—22, 127—32, 195—207; adskillige Digte i Kellers Mustersammling; hver fjerde Gang Extemporallæsning. Rep. Formlæren, læst og repeteret Syntaxen. 4 R. desuden 60 skriftl. og 20 mundtl. Stile.

3dje stud. Klasse (Wulff): Hauffs Märchen S. 230—332 og Hjorts tyske Læsebog S. 2—66. Rep. Formlæren flere Gange.

3dje Realkl. (Wulff): Hauffs Märchen S. 111—224 og Hjorts tyske Læsebog S. 21—96. Rep. Formlæren flere Gange. 30 skriftl. og 30 mundtl. Stile.

2den stud. Klasse (Herskind): Launy og Pios Læsebog Side 99 til Enden. Hauffs Märchen S. 35—39 og 53—110. Ankjærs Formlære repeteret.

2den Realkl. (Herskind): Ligesom den stud. Kl. Desuden 40 Stile skrevne paa Skolen.

1ste stud. Klasse og 1ste Realklasse (Herskind): Launy og Pio: Tysk Læsebog, S. 39—98. Ankjærs Formlære læst og tildels repeteret. Realisterne have skrevet 37 Stile paa Skolen.

Fransk.

6te Kl. (Dahlenborg): Hele Garrigues' Grammatik repeteret. 3 Stile om Ugen, i alt 110; en Gang om Ugen mundtlig Stil. Læst og repeteret les femmes savantes af Molière; gjennemlæst Monsieur de Pourceaugnac. Extemporallæsning efter Herrig og Burguy: Literaturen i Ludvig den fjortendes Tidsalder.

5te Klasse (Dahlenborg): Hele Syntaxen efter Garrigues' Grammatik; repeteret Formlæren. 4 Stile om Ugen, i alt 140; en Gang om Ugen mundtlig Stil. Læst efter Herrig og Burguy, la France littéraire, Stykkerne af Salvandý, Feuillet og Michelet og enkelte Digte. Som Extemporallæsning er læst i Indledningen om den franske Literaturs Historie.

4de stud. Kl. (Dahlenborg): Læst 110 Sider i Borrings Études littéraires (S. 1—20; 119—147; 162—172; 236—242; 342—368; 412—417; 420—436). Læst og repeteret Formlæren efter Garrigues. 25 franske Stile. I den ene Time om Ugen Extemporallæsning i Michaud: la première croisade.

4de Realkl. (Dahlenborg): Som 4de stud. Kl.; dog ingen Stile.

3dje stud. Kl. (Münster): Borrings Études littéraires (S. 1—20; 181—186; 236—242; 266—270; 412—417; 426—436). Garrigues' Formlære. Fra Nyaar er skreven en Stil ugentlig efter Sicks Stiløvelser.

3dje Realkl. (Münster): Som 3dje stud. Klasse; dog ingen Stile.

2den stud. Kl. (Münster): Pios Læsebog for Mellemlklasserne, S. 65—80; 116—138. Garrigues' Formlære. Siden Nyaar 1 Stil ugentlig efter Sick.

2den Realkl. (Münster): Samme Læsebog, S. 65—89; 82—102. Garrigues' Formlære.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Münster): Borrings Manuel S. 117—164. Formlæren efter Garrigues med Undtagelse af Kjønsreglerne.

Engelsk.

6te Kl. (Herskind): 100 Sider af Listovs Læsestykker, 2den Afdeling, og 60 Sider af Løkkes Udvalg af engelske Forfattere. Rosings Formlære læst og repeteret. 1 Time ugentlig Extemporallæsning.

5te Kl. (Herskind): Listovs Elementarbog læst og repeteret. Løkke, Engelske Forfattere i Udvalg, Side 348—55, 135—46. 154—70 og 364—86.

4de Realkl. (Herskind): Listovs Læsestykker, 2den Afdeling, S. 1—170 og 178—204. Ch. Dickens: A. Christmas Carol, S. 1—20. Rosings Grammatik. Extemporallæsning 1 Time ugentlig.

3dje Realkl. (Herskind): Listovs Læsestykker, 2den Afdeling, S. 41—60, 85—98, 118—55 og 184—204. Rosings Formlære repeteret. Nogle Vers lærte udenad.

2den Realkl. (Münster): Listovs Læsestykker,

S. 1--26, 32--41, 61--85. Sammes Elementarbog, S. 37--44. Rosings Grammatik læst og repeteret.

1ste Reahl. (Münster): Listovs Elementarbog S. 1--35. De danske Stykker ere skriftlig oversatte paa Engelsk.

Latin.

6te Kl. (Rektor): Cicero de offic., 2den Bog; Livius' 23de Bog; Tacitus' Agricola; 2den Bog af Virgils Æneide; Horats's Breve og ars poetica. Det af Forfatterne tidligere læste, der opgives til Afgangsprøven, er repeteret. Thomsens Antikviteter. Tregders Literaturhistorie til Aar 117 eft. Kr. Madvigs Grammatik benyttet til Henvisning. Hver Uge en Version (i alt 35). Extemporallæsning efter Flemmers Udvalg af Sølvalderens pros. Forfattere, S. 24--38, 71--86, 88--105, 107--118, 243--253.

5te Kl. (Rektor og Ankjær): Livius' 23de Bog; Cicero de offic., 2den Bog; Horats's Breve og ars poetica; 4de Bog af Ciceros Taler mod Verres; 4de Bog af Virgils Æneide. Thomsens Antikviteter. Tregders Literaturhistorie til Aar 117 efter Kr. Madvigs Grammatik. 36 Versioner. Extemporallæsning: Cæsar de bello Gallico, 1ste Bog; Halvdelen af Livius' 22de Bog.

4de stud. Kl. (Henningsen): Sallusts Catilina; Ciceros Taler for Milo og for Dejotarus; af Ovid c. 800 Vers (Blochs Udvalg af Metamorphoserne: Verdensaldrene, Deucalion, Io, Phaethon, Ocyrhoë). Madvigs Grammatik. Hver Uge 1 Stil hjemme efter Kern og 1 paa Skolen efter Trojel, i alt 80.

3dje stud. Kl. (Wulff): Ciceros catilinariske Taler; efter Blochs Udvalg af Ovids Met. Cadmus, Actæon, Pentheus og Cadmus's Forvandling. I Gram. er Formlæren og Kasuslæren repeteret og af nyt læst indtil Particip. Stile efter Trojels og Kerns Stil-

øvelser, dels hjemme, dels paa Skolen, i alt 60 skriftl. og 5 mundtl.

2den stud. Kl. (Ankjær): Cæsar de bello Gallico, 5te Bog og 15 Kapitler af 6te Bog. Repeteret Formlæren, læst og flere Gange repeteret Syntaxens første Afsnit til Kap. 7. Stil paa Skolen 2 Gange om Ugen efter Trojels Stiløvelser eller dikterede Opgaver. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin efter Trojels Stiløvelser.

1ste stud. Kl. (Ankjær): Forchhammers latinske Læsebog med enkelte Forbigaaelser; det tilsvarende af Formlæren. Skriftlig Oversættelse af Læsebogens danske Stykker og skriftlige grammatiske Øvelser.

Græsk.

6te Kl. (Dahlenborg): Sofokles' Filoktet læst og derefter repeteret. Læst og repeteret Herodots 8de Bog til Kap. 104. Repeteret Odysseens 4 første Bøger, Platons Apologi og Kriton, Xenofons Anabasis, 3dje og 4de Bog og Isokrates' Panegyrikos. Bergs Formlære, Tregders Mythologi og Literaturhistorie og Christensens Statsliv ere gennemgaaede.

5te Kl. (Dahlenborg) Odysseens 4 første Bøger; Xenofons Anabasis, 4de Bog; Herodot, 8de Bogs 104 første Kapitler; Platons Apologi og Kriton. Bergs Formlære, Tregders Mythologi og Literaturhistorie og Christensens Statsliv ere gennemgaaede. Til Aarsprøven opgives Homer og Herodot.

4de stud. Kl. (Rektor): Xenofons Anabasis, fra 2den Bogs 2det Kap. til 3dje Bogs 2det Kap.; 1ste Bog af Homers Iliade. Bergs Formlære. De tre første Afsnit af Tregders Mythologi.

3dje stud. Kl. (Dahlenborg): Bergs Forskole og det tilsvarende i Bergs græske Formlære. Næsten

alle danske Stykker ere skrevne. Begyndt paa 3dje Bog af Xenofons Anabasis.

Religion.

3dje stud. Kl. og 3dje Realkl. (Hansen): Repereret Balslevs Lærebog og Assens' mindre Bibelhistorie.

2den stud. Kl. (Hansen): Balslevs Lærebog indtil 2den Trosartikel og Daabens Sakrament. Af Assens' Bibelhistorie det ny Testament. 14 Psalmer.

2den Realkl. (Hansen): Som 2den stud. Klasse.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Hansen): Balslevs Lærebog indtil 2den Trosartikel. Af Assens' Bibelhistorie det ny Testament. 14 Psalmer.

Historie.

6te Kl. (Ankjær): Roms Historie efter Thriges mindre Lærebog. Den nyere Historie (1500—1789) efter Blochs Lærebog for Realskoler. Repeteret det hele Pensum, som opgives til Afgangsexamen.

5te Kl. (Ankjær): Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog til Roms Historie. Den nyere Tids Historie fra 1660 til 1789 og Nordens Historie fra 1523 til Nutiden efter Blochs Lærebog for Realskoler.

4de stud. Kl. (Ankjær): Middelalderens og den nyere Tids Historie til 1789 med Forbigaaelse af Nordens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler.

4de Realkl. (Herskind): Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien og Thriges Nordens Historie.

3dje stud. Kl. (Herskind)): Af Blochs Lærebog for Realskoler den nyere Historie fra Side 42 til Enden.

3dje Reulklasse (Herskind): Som 3dje stud. Klasse.

2den stud. Kl. (Henningsen): Blochs Lærebog i Historien, I, S. 120 til II, S. 42.

2den Realkl. (Henningsen): Som 2den stud. Klasse.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Henningsen): Samme Bog I til Korstogene (S. 120).

Geografi.

4de stud. Kl. og 4de Realkl. (Hansen): Erslevs Lærebog Nr. 2.

3dje stud. Kl. (Hansen): Efter samme Bog Indledningen, Asien, Afrika, Amerika og Avstralien.

3dje Realkl. (Hansen): Som 3dje stud. Klasse.

2den stud. Kl. (Juel): Efter Erslevs Lærebog Nr. 2 læst og repeteret Mellemevropa, de britiske Øer og Sydevropa.

2den Realkl. (Juel): Som 2den stud. Kl.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Juel): Efter Erslevs Lærebog Nr. 2 læst og repeteret Havets og Landets Fordeling, Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, Nordevropa, Østevropa, Mellemevropas naturlige Beskaffenhed.

Naturhistorie.

4de stud. Kl. og 4de Realkl. (Hansen): Anden Afdeling af Feddersens Dyrerigets Naturhistorie. Repetition af hele Dyreriget og Strøms Botanik.

3dje stud. Kl. (Hansen): Efter Feddersens Dyrerigets Naturhistorie Bløddyrene og anden Afdeling. Strøms Botanik fra S. 53.

3dje Realkl. (Hansen): Som 3dje stud. Kl.

2den stud. Kl. (Juel): Efter Strøms Plante- rigets Naturhistorie læst og repeteret den terminologiske Del samt af den særlige (systematiske) Del de frikronbladede og de helkronede; endvidere lært Linnéiske System. Efter Feddersens Dyrerigets Na-

turhistorie læst og repeteret Krybdyr, Padder, Fiske, Leddyr.

2den Realkl. (Juel): Som 2den stud. Klasse.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Juel): Efter Feddersens Dyrerigets Naturhistorie læst og repeteret Pattedyr, Fugle, Krybdyr og Padder.

Naturlære.

6te Kl. (Winde): Holtens Læren om Naturens almindelige Love fra Bølger med Forbigaaelse af Lyslæren og Jørgensens Astronomi fra tredje Kapitel (Solsystemet). Derefter Repetition af det hele Pensum.

5te Kl. (Winde): Karl Schmidts Lærebog i Fysik til Varmen og Jørgensens Astronomi til tredje Kapitel.

4de stud. Kl. M og 4de Realkl. (Winde): Lorenz' kortfattede Naturlære fra Varmen og Hannibal Jespersens Lærebog i uorganisk Kemi. Derefter Repetition af det hele Pensum.

3dje stud. Kl. M og 3dje Realkl. (Winde): Lorenz' Naturlære til Pendulbevægelsen (S. 44) og Hannibal Jespersens Kemi til Chlor (S. 29).

Mathematik og Regning.

4de stud. Kl. og 4de Realkl. (Ovesen): Geometri efter Mundt: Læst Figurers Forvandling og Lige-dannethed, dernæst repeteret hele Plangeometrien. Arithmetik efter Steens Algebra: Læst Logarithmer, dobbelt irrationale Størrelses Forvandling, exponentielle Ligninger, sammensat Rentes Regning. Rækker og Egenskaber ved hele Tal; dernæst repeteret det hele Pensum efter Hauschultz' elementære Arithmetik og Steens Algebra. Regning: Øvelser i Reguladetri, Delingsregning, Kjæderegning, Procentregning, Udmaaling af Flader og Legemer. Til Besvarelse hjemme og paa

Skolen er givet 1 à 2 Opgaver ugentlig, i Alt omtrent 60 Opgaver.

3dje stud. Kl. (Ovesen): Geometri efter Mundt: Læst og repeteret fra 4. Kapitel, „Constructioner“ til „Figurers Forvandling“. Arithmetik efter Steens Algebra: Læst og repeteret Potens og Rod indtil Stykke 26; ligeledes Ligninger af 1ste og 2den Grad. Regning: Øvelser i Reguladetri, Delingsregning, Procentregning. Omtrent 60 Opgaver ere givne til Besvarelse, mest hjemme.

3dje Realkl. (Ovesen): Det samme som 3dje stud. Klasse.

2den stud. Kl. (Ovesen): Læst og repeteret Chr. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser, 2den Afdeling; ligeledes læst og repeteret 2 Gange Mundts Plangeometri indtil 4de Kapitel, „Constructioner“. Arithmetik: Efter Assens' Arithmetik læst og repeteret Proportioner og Roduddragning; ligeledes Steens Algebra forfra til Rod. Regning: almindelig og sammensat Reguladetri, Delingsregning og Procentregning.

2den Realkl. (Ovesen): Det samme som 2den stud. Klasse.

1ste stud. Kl. og 1ste Realkl. (Winde): Geometri: Læst og repeteret 2 Gange Chr. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser, 1ste Afdeling. Arithmetik: Læst og repeteret 2 Gange Assens' Arithmetik til Proportioner med Øvelser paa Tavlerne. Regning: Brøkrekning, Reguladetri og Hovedregning.

Geometrisk Tegning (*Winde*):

4de Realklasse: Plangeometriske Tegninger, navnlig Konstruktion af algebraiske Udtryk, Figurers Forvandling og ligedannede Figurer.

3dje Realklasse: Begyndelsesgrundene af plangeometrisk Tegning.

Sang (Nathan).

De 5 ugentlige Timer have været fordelte saaledes, at 6te, 5te og 4de Kl. have haft 1 Time, 3dje Kl. 1 Time, 2den Kl. 1 Time og 1ste Kl. 1 Time. Til Sammensang er anvendt 1 Time.

Gymnastik.

Disciplene, fordelte paa 4 Hold, have deltaget i Gymnastik og Exercits, og det ældste Hold har tillige haft Hugning. 80 Disciple deltog ved Skoleaarets Slutning i Øvelserne. Svømning har fundet Sted, naar Vejret tillod det.

Skydning.

I Skoleaaret 1874—75 have af 13 Disciple 12 skudt paa 200 Alen, og af dem have 8 skudt saaledes, at de kunde have skudt paa længere Afstand, dersom Banen havde været længere. 1 Discipel naaede kun at skyde paa 100 Alen. Der har fundet Skydning Sted 15 Gange.

Resultatet af Skydningen i frit Anslag:

Disciplenes Antal.	Afstand	Skud	Points	Træffere	Totalsum	Middeltal.
10	100	198	210	133	343	1,8
12	200	808	845	568	1413	1,7
13		1001	1055	701	1756	1,75

Fra fast Anlæg er der gjort omtr. 400 Skud. — Øvelse med Salonbøsse.

Præmieskydning afholdtes den 2den Juni paa 200 Alen i frit Anslag; i den deltog 12 Disciple — 5 Skud hver — med 82 Points i 48 Træffere = 130 Points i 60 Skud.

Af de udsatte Præmier, en Paraply, en Haandkuffert og en Bog, tilfaldt

- 1ste Præmie *O. C. Wøldike* af 4 R. med 10 Points i 5 Træffere = 15 Points;
 2den — *P. C. S. Gad* af 5te Kl. med 9 Points i 4 Træffere = 14 Points;
 3die — *B. Spreckelsen* af 4 R med 9 Points i 5 Træffere = 14 Points.

Til *Afgangsprøven* opgive de studerende Disciple:

- i Latin: *Cicero*, 4de Bog af Anklagetalerne mod Verres, Cato major, Lælius og 2den Bog af de officiis; *Livius*, 23de Bog; *Tacitus' Agricola*; *Horats*, et Udvalg af Oderne, i Omfang svarende til en længere og en kortere Bog af Oderne, samt Brevene og ars poetica; *Virgil*, 1ste og 2den Bog af *Æneiden*. Kursorisk have Kandidaterne i de to sidste Skoleaar gennemgaaet: 2den Bog samt 50 Kap. af 3dje Bog af *Cæsar* de bello civili, 22de Bog af *Livius* og af *Flemmers* Udvalg af Sølvalderens prosaiske Forfattere S. 24—38 (*Curtius*), 71—86 (*Velleius Paterculus*), 88—105 (*Seneca*), 107—118 (*Suetonius*), 243—253 (*Tacitus*).
- i Græsk: *Platons* Apologi og Kriton. *Isokrates' Panegyrikos*. *Herodots* 8de Bog til Kap. 104. *Xenofons* Anabasis, 3dje og 4de Bog. *Odyssæens* 4 første Bøger. *Sofokles' Filoktet* (uden Korsange).
- i Oldnordisk: *Iversens* Læsebog.
- i Engelsk: *Listovs* Læsestykker, 2den Afdeling, S. 3—98; *J. Løkke*, Engelske Forfattere i Udvalg, S. 135—146, 215—220, 224—234, 246—258, 348—362. Kursorisk er læst „Kjøbmanden i Venedig“ samt Stykker af Scott, Byron og Dickens i *Løkkes* Udvalg.
- i Historie: Den gamle Historie efter *Thriges* mindre Lærebog; Middelalderen, den nyere Tid og Nor-

dens Historie efter *Blochs* Læsebog for Realskoler; den nyeste Tid efter *Blochs* Lærebog for de lærde Skoler.

- i Naturlære: *Holtens* Læren om Naturens almindelige Love med Undtagelse af Lyslæren.
- i Astronomi: *Jørgensens* Astronomi.

Til Afgangsprøven opgive Realdisciplene:

- i Fransk: 114 Sider af *Borrings* Études littéraires.
- i Historie: *Thriges* Nordens Historie; *Bohrs* mindre Verdenshistorie.
- i Geografi: *Erlevs* Lærebog Nr. 2.
- i Naturhistorie: *Feddersens* Dyrerigets Naturhistorie og *Strøms* Botanik.
- i Naturlære: *Lorenz'* kortfattede Naturlære og *Hannibal Jespersens* Lærebog i uorganisk Kemi.
- i Arithmetik: *Hauschultz's* Begyndelsesgrunde i Arithmetik; *Steens* elementære Algebra.
- i Geometri: *Mundts* Plangeometri; *Chr. Møllers* Grundtræk af Læren om Rumstørrelser.

6. Skolebibliotheket og de videnskabelige Samlinger.

I den efterfølgende Fortegnelse over Bibliothekets Tilvæxt til Slutningen af April Maaned ere de med * betegnede Skrifter sendte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet; Ordningen er i Overensstemmelse med Hovedfortegnelsen, som findes i Indbydelsesskriftet for 1858. Hvor Trykkestedet ikke er angivet, er det Kjøbenhavn.

I. Theologi.

- A. Nyt Tidsskrift for udenlandsk theologisk Litteratur, udg. af *H. N. Clausen* 1875, 2—4 H., 1876, 1 H.
Theologisk Tidsskrift, udg. af *Kalkar* 1875, 4—12 H., 1876, 1—3 H.
- B. * *R. Volf*. Om Integriteten af Profeten Zacharias's Bog, Disp. 1875.
- E. Nogle Blade af *J. P. Mynsters Liv og Tid*, udg. af hans Søn. 1875.
H. F. Rørdam, Selskabet for Danmarks Kirkehistorie i dets første 25 Aar. 1875.
A. D. Jørgensen, Den nordiske Kirkes Grundlæggelse og første Udvikling. 2 H. 1875.

II. Filosofi. Æsthetik.

- * *N. Lassen*. Villien som Forpligtelsesgrund. Disp. 1874.
* *C. Wilkens*. Erkjendelsens Problem. Disp. 1875.

III. Rets- og Statsvidenskab. Statistik.

- A. Lovtidende og Ministerialtidende for 1875 og 1876, Nr. 1—17.
* Love og Expeditioner, vedkomm. Kirke- og Skolevæsen, udg. af Skibsted. Ny Række. 3dje H. 1874.
* Forslag til Finantslov for 1876—77, § 21.
* Samling af Love og Anordninger m. v. 1870—74. 6te H.
- B. Kongl dansk Hof- og Statskalender for 1876.
Nationaløkonomisk Tidsskrift, udg. af *Frederiksen, Falbe-Hansen og Scharling*. 6te Bd., 2—3 samt 5—6 H. 1875.
* Statistisk Tabelværk. 3dje Række. 28de og 29de Bind. 1875.
* Tillæg til samme Værks 3dje Række, 18de Bd. 1874.

IV. Lægevidenskab.

- * *Jón Finsen*. Iagttagelser ang. Sygdomsforholdene i Island. Disp. 1874.
 * *H. Krohn*. Om Følenervernes Forløb i Mangelags-Pladeepitheljerne. Disp. 1873.
 * *A. Haslund*. Rhinoscopien og dens Betydning for Diagnose og Behandling. Disp. 1875.

V. Naturlære.

- Chr. Feilberg*. Uorganisk Kemi. Odense, 1875.
A. Paulsen. Naturkræfterne. 12te og 13de Lev. 1875.
K. Schmidt. Lærebog i Fysik, 1ste Halvdel. Odense, 1875.
 Tidsskrift for Fysik og Chemi, udg. af *A. Thomsen* og *J. Thomsen*. 1875, 2—12 H.; 1876, 1—2 H.

VI. Mathematik.

- G. Bohr*. Exempler med Løsninger til Indøvelse af Regning med Decimalbrøk. 1875.
G. S. Jørgensen. Brudstykker af Stereometri og Trigonometri som Indledning til Astronomien. 1875.
J. L. W. Dietrichson. Plangeometriske Konstruktioner og Konstruktions-Metoder. Christiania, 1875.
V. H. O. Madsen. Analytisk Plangeometri. 1875.
 Tidsskrift for Mathematik, udg. af *Zeuthen*. 1875, 1—6 H.

VII. Naturhistorie.

- A. Archiv für Naturgeschichte, herausg. von *Troschel*. 21. Jahrg., 1—7 H. Berlin, 1875.
C. C. A. Gosch. Udsigt over Danmarks zoologiske Litteratur. 2den Afdeling, 2det Bd. 1875.
 Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben, udg. af *Fogh*, *Lütken* og *Warming*.

V Række, 2det Bd., 2—6 H.; 3dje Bd., 1ste H. 1875—76.

Naturhist. Tidsskrift, udg. af *Schjødte*. III Række, 9de Bd, 3dje H. 1874.

B. *C. G. Giebel*. Fauna der Vorwelt. 1—3 Bd. Leipzig, 1847—52.

C. G. Giebel. Odontographie. Mit 52 Tafeln Abbildungen. Leipzig, 1855.

C. *Botaniska notiser*, utg. af C. Nordstedt. 1875, 1—4 H. 1876, 1 H. Lund.

VIII. Geografi. Topografi. Rejsebeskrivelser.

Nordiske Billeder. 6 Bd., 9—12 H. 1875.

Livingstones tredje og sidste Reise i Afrika, overs. af Zinck. 2—8 H. 1875.

E. Löffler. Haandbog i Geographien. 4—8 H. 1875.

A. Petermann. Mittheilungen über wichtige Erforschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie. 21 Bd., 4—12 H.; 22 Bd., 1—3 H., Gotha, 1875—76.

A. Petermann. Ergänzungshefte. Nr. 43—44. Gotha.

L. B. Stenersen. En Rejse i Grækenland. 1—7 H. 1875.

S. B. Thrige. Lærebog i Geografi for de lærde Skoler. 3dje Udg. 1874. (Gave.)

S. B. Thrige. Mindre Læsebog i Geografien. 5te Udg. 1875. (Gave.)

Stilpnagel, Europas Kort opklæbet paa Lærred.

Uddrag af Aalborg Byraads Forhandlinger for 1874. Aalborg, 1875. (Gave.)

IX. Historie.

A. Historisk Archiv, udg. af *F. C. Granzow*. 1—2 Bd., 1873. 1—2 Bd, 1874. 1—2 Bd, 1875. 1—2 H., 1876.

- C. Cantù.* Verdenshistorie, frit bearbejdet af Holm og Weilbach. 36—41 H. 1875—76.
- Histor. Tidsskrift, redig. af *E. Holm.* 4de Række. 5te Bd., 1—2 H. 1875.
- Chr. F. Monrad.* Hovedpunkter af Verdenshistorien. 3dje Oplag. 1875.
- F. Schiern.* Nyere historiske Studier. 1ste Del. 1875.
- G. Weber.* Allgemeine Weltgeschichte. 11 Bd., zweite Hälfte. Leipzig, 1875.
- D. *Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 5 Bd., 5 H. 1875.
- F. Barfod.* Sex Forelæsninger over Nordens Oldtid. 1876.
- F. E. Hundrup.* Biograf. Efterretn. om de Kandidater, som have underkastet sig philol.-hist. Skole-Embedsexamen. 1875.
- E. Holm.* Danmark-Norges udenrigske Historie fra 1791—1807. 1—2 Del. 1875—76.
- C. C. Lorenzen.* Hist.-topogr. Meddelelser om Got-
torp Slot. Aalborg, 1875.
- A. Leth og G. L. Wad.* Meddelelser om Dimitte-
rede fra Herlufsholm 1565—1875. Med Register.
Næstved, 1875. (Gave.)
- Troels Lund.* Historiske Skitser efter utrykte Kil-
der. 1875.
- Danske Samlinger for Historie, Topographi, Per-
sonal- og Litteraturhistorie, udg. af *Bruun, Niel-
sen og Smith.* II Række, 4 Bd., 3 H. 1875.
- Samlinger til jydsk Historie og Topografi. 5. Bd.,
3—4 H. Aalborg, 1875.
- Samlinger til Fyens Historie og Topographi. 7 Bd.,
1 H. Odense, 1875.
- M. H. Rosenørn.* Greve Gert og Niels Ebbesen.
3dje H. Randers, 1875.

H. Rørdam. Kjøbenhavns Universitets Historie. 3dje Del, 3dje H. 1875.

O. Vaupell. Den dansk-norske Hærs Historie. 40—44 H. 1875.

E. * *F. G. Knutzon.* Masaccio og den florentinske Malerkunst paa hans Tid. Disp. 1875.

* *S Schandorph.* Goldoni og Gozzi. Disp. 1874.
Sveriges Historia, författad af Montelius, Hildebrand, Alin o. fl. Stockholm, 1875.

Statsraad *P. Chr. Holsts* efterladte Optegnelser om sit Liv og sin Samtid. 1ste H. 1875, udg. af den norske hist Forening. (Gave.)

Jørgen Hermann Vogts efterladte Optegnelser om sit Liv og sin Samtid. 1—2 H. 1870—71, udg. af den norske hist. Forening. (Gave.)

X. Filologi.

C. Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik, herausg. v. *Fleckeisen* u. *Masius*. 111—112 Bd., 4—12 H. 113—114 Bd., 1—2 H. Leipzig, 1875—76. Kort Udsigt over det philol.-hist. Samfunds Virksomhed i Aarene 1860—74. 27 Aargang.

Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pädagogik. Ny Række, 2det Bind, 1—2 H. 1875.

D. *L'Iliade d'Homère* par Alexis Pierron. Chants I—XXIV. Paris, 1869.

L'Odyssée d'Homère par A. Pierron. Ch. I—XXIV. Paris, 1875.

E. *M. Tullii Ciceronis de offic. libri tres*, udg. af Dr. G. F. V. Lund. 2den Udg. 1869.

— *pro Archia poeta oratio*, udg. af Val. Voss. Christiania 1876.

T. Maccii Plauti comoediae. Rec. et enarr. J. L. Ussing. Vol. I. 1875.

F. *O. Ribbeck.* Die römische Tragedie im Zeitalter der Republik. Leipzig, 1875.

- G. *Chr. Dorph.* Græsk-romerske Guder og Heroer. 1875.
Johannes Overbeck. Atlas der griechischen Kunstmythologie. 1—3tte Lieferung. Leipzig, 1872—75.
- K. *A. Andersen* og *M. Gjør.* Lat. Læsebog for Middelskolen. Christiania 1875. (Gave)
Curtius, G. Græsk Grammatik til Skolebrug. 3dje norske Udg., bearbejdet af Valentin Voss. Christiania, 1875. (Gave.)

XI. Nyere Sprog og Literatur.

- A. *Þorleifr Jónsson.* Edda Snorra Sturlusonar. 1875.
M. Nygaard. Udvalg af den norrøne Literatur for Latin- og Realgymnasier. Bergen, 1875.
- B. *Kr. Arentzen.* Baggesen og Øhlenschläger, 1815—16. 1875.
H. F. Evald. Knud Gyldenstjerne, Tidsbilleder fra det femtende Aarhundrede. 1—2 Del. 1875.
Hans Dahl. Dansk Hjelpeordbog. 1875.
 Gamle jydsk *Folkeviser*, saml. af E. F. Kristensen. 3—4 H. 1875.
P. Friis. Udsigt over de danske Kæmpeviser og Folkesange fra Middelalderen. 1875.
N. L. Høyens Skrifter, udg. ved J. L. Ussing. 5te H. 1875.
M. Matzen. Dansk Læsebog. 4de Del. 1876.
Sigholt. 100 Opgaver til Vejledning i norsk Stil. Christiania, 1874.
- G. *Byron.* Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger, overs. af Lembcke. 5te H. 1875.
J. Løkke. Engelske Forfattere i Udvalg. 1875.
- D. *A. Egger.* Deutsches Lehr- und Lesebuch. 1ster Theil. Wien, 1875. (5 Exemplarer).
G. Leuchtenberger. Dispositionen über Themata zu deutschen Arbeiten. Bromberg, 1875.

- L. A. von Arnim.* Drei Novellen. Leipzig.
H. v. Kleist. Michael Kohlhaas. Leipzig.
 — Der zerbrochene Krug. Leipzig.
August v. Platen. Die verhängnisvolle Gabel.
 Leipzig.
J. F. Wilh. Zachariä. Der Renommist. Leipzig.
 E. *Chr. Bang,* Samling af Anekdoter, Fortællinger
 m. m. til Brug ved den skriftlige Undervisning i
 Fransk. 1875.
A. H. V. Larpent. Franske Stiløvelser. 2den Udg.
 1875. (Gave.)

XII. Pædagogik. Skole- og Universitets- efterretninger.

- A. *M. Matzen.* Om Almueskolernes Organisation og
 Virksomhed i en Del større tyske Byer. 1875.
S. H. Hofmeyer Hansen. Den reformerede Real-
 skoles Mission. 1875.
 B. * Aar bog for Kjøbenhavns Universitet, polytechn.
 Lærestalt og Kommunitet, udg. af C. Goos.
 1875.
 * Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Uni-
 versitet og den polytechniske Lærestalt. 1—2.
 1875.
 * Fortegnelse over de 149 Studerende, der i 1875
 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde
 Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet.
 * Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets
 Aarsfest til Erindring om Kirkens Reformation.
 (*J. Nellemann:* Bidrag til Fortolkningen af Con-
 curslovens fjerde Capitel.)
 * Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Fest
 i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag. (*J.*
Nellemann: Fortsatte Bidrag til Fortolkningen af
 Conkurslovens fjerde Capitel.)

* Liste over de Studerende, som i Aaret 1874 have taget den filosofiske Examen.

* Skoleprogrammer.

a. Danske for 1875:

Aarhus (G. Lund: Nogle Bemærkninger om Discipelfrekvensen og Realundervisningen); *Frederiksborg* (C. Berg: Om Skolen og Skolerne); *Herlufsholm* (V. Boye: Samlinger af Oldsager paa Herlufsholm); *Horsens* (M. Roedsted Schuidt: En Methode til Bestemmelse af r i Annuitetsformlen); *Metropolitanskolen* (A. F. Pullich: Undersøgelser over Halveringslinierne af en Trekants Vinkler; F. E. Hundrup: Lærerstanden ved Metropolitanskolen; *Nykjøbing* (C. J. Wesenberg: Nogle Bemærkninger i Anledning af de math. Opgaver ved de lærde Skolers Aars- og Afgangsprøver i 1874); *Odense* (K. Schmidt: Oversigt over de vigtigste baade experimentale og theoret. Undersøgelser af Lysets Farveadspredelse ved Brydning); *Randers*; *Reykjavik*; *Ribe*; *Roskilde* (Chr. Sørensen: Ved Morgenandagten den 31. Marts 1875; Gude: Ved Rektor Povelsens Jordefærd den 31. Marts 1875); *Rønne* (C. Hasle: Kort Forklaring til Galaterbrevet); *Sorø*; *Viborg* (F. E. Hundrup: Lærerstanden ved Viborg Kathedralskole).

Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. Borgerdydsskolen paa Kristianshavn. Haderslev Læreres Skole. Latin- og Realskolen i St. Kongensg. Det von Westenske Institut. Fredericia Latin- og Realskole. Helsingørs højere Realskole (V. Lassen: Bidrag til Helsingørs Historie 1791—93). *Slagelse Realskole* (Fr. C. B. Dahl: Historie og Poesie, et Foredrag). *Thisted Realklasse. Vejle Amts højere Realskole. Vordingborg Realskole.*

b. Svenske for 1875:

Beskows Skola. Carlskrona. Christianstad (Wahlstedt: Monografi öfver Sveriges og Norges Characcer). *Falun. Göteborg. Gefle. Halmstad. Helsingborg. Hudiksvall* (Mischelé, liber proverbiorum, öfers. af P. E. Melin.) *Hernösand. Jönköping. Kalmar* (R. Darin: Iakttagelser rörande utbildningen af lärare i främmande lefvarde språk och undervisningen i dessa språk vid de högre skolorna i Berlin). *Karlstad. Linköping* (J. Andersson: Om Riksdagen i Stockholm 1605). *Lund* (F. S. Svenson: Proportionslära). *Lunds privata Elementarskola. Nyköping. Skara. Stockholms Gymnasium* (C. von Friesen: M. Valerius Martialis, ett literaturhistoriskt utkast). *Stockholms nya Elementarskola* (K. Lindeberg: Historisk öfversigt af teorierna för singulära solutioner till ordinära differential eqvationer). *Strengnäs. Umeå. Upsala. Wallinska Flickskolan. Wennersborg* (G. Th. Bergmann: Om eforatet i Sparta). *Westcrås. Westervik. Wexjö. Wisby* (O. W. Lemke: Historik öfver Wisby läroverk). *Örebro* (K. F. Karlson: Blad af Örebro skolas historia). *Östersund.*

c. Norske for 1874:

Aalesund. Arendal. Aars og Voss's Latin- og Realskole (E. Nicolaysen: Metriske Oversættelser til og fra fremmede Sprog. A. Høyer: Udkast til en Mineralogi for Middelskolen). *Christiania Kathedralskole. Gjertsens Skole. Kongsbergs Middelskole. Frederikshalds offentlige Skole for den højere Almendannelse* (M. Arnesen: Biografiske Efterretninger om de 830 Elever, der har gaet paa Frederikshalds Latin- og Realskole fra 1823 til 1872). *Kongsberg. Kristianssund. Kristianssand. Laurvigs offentlige højere Almenskole. Lille-*

hammer. Molde. Skien (Thv. Broch: Lærebog i Arithmetik for Latingymnasiet). *Tromsø*.

XIII. Encyklopædi. Bogkundskab.

* *Chr. V. Bruun*, Bibliotheca Danica. 2det Hefte. (Rets- og Lægevidenskab.) 1875.

* *Chr. V. Bruun*, Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek. 2det Bd., 5te H. 1875. Verzeichniz der Bücher, Landkarten etc., welche von Januar bis zum Juni 1875 neu erschienen sind. Leipzig, 1875.

XIV. Tidsskrifter af blandet Indhold.

Literarisches Centralblatt für Deutschland. 1875, Nr. 16—52; 1876, Nr. 1—15. Leipzig.

Deutsche Rundschau, 2 Jahrg., 1—7 H. Berlin, 1875—76.

Fra Videnskabens Verden. Nr. 12, 13, 14 og 16. 1875.

* Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger o. s. v. i Aaret 1874, Nr. 2 og 3. 1875.

Öfversigt af kgl. Vetenskaps Akademiens Förhandlingar. 30 og 31 Årg. samt 32 Årg., 1—8 H. Stockholm 1873—75.

Le jeune Polyglotte. 1ste Aarg., Nr. 15—24; 2den Aarg., Nr. 1—13. 1875—76.

Revue des deux mondes. 1. Maj 1875 til 1. April 1876. Paris.

Discipelbibliotheket.*Indtægt.*

Bidrag	12 Kr. „ Øre
Beholdning	59 — 47 —
	<hr/>
	71 Kr. 47 Øre

Udgift.

Indkøb af Bøger	2 Kr. „ Øre
Indbinding	„ — 66 —
	<hr/>
	2 Kr. 66 Øre
Beholdning	68 — 81 —

Den naturhistoriske Samling.

er siden Udgivelsen af forrige Skoleaars Program bleven forøget med følgende Gjenstande:

Kornkragen (*Corvus frugilegus*), yngre Fugl, skudt ved Ouegaard 29. Febr. d. A. (Gave af Disc. Dresing i 2den Realkl.)

Det almindelige Firben (*Lacerta agilis*), taget ved Aalborg 25. April d. A. (Gave af Disc. R. Behrend i 2den Realkl.)

Den grønne Frø, Kildefrøen (*Rana esculenta*), fra Fredensborg-Eggen. (Gave af Adj. Juel.)

Grundlingen (*Gobio fluviatilis*), fangen i en Aa ved Kjærsmølle ved Aalborg 25. April d. A. (Gave af Disc. Myhre i 2den Realkl.)

Flodkrebsen (*Astacus fluviatilis*), tagen i Østeraa i Skivum Sogn i Oktbr. 1875. (Gave af Disc. Chr. Wøldike i III Kl.)

To Arter af Langhalse (*Cineras vittata* og *Lepas striata*), i flere Exemplarer, tagne (i Frederikshavn) af

et fra Portugal ankommet Skib. (Gave af Disc. Møller i 1ste Realkl.)

En Østersskal med paasiddende Rørormeboliger. (Gave af Disc. K. Bøggild i II Kl.)

En Søstjerne (*Asterias*) og
en Slangestjerne (*Ophiura*), tagne ved Vesterhavet, ved Blokhus, 14. April d. A. (Begge givne af Disc. K. Bøggild i II Kl.)

Endvidere Tænderne af en Gris. (Gave af Disc. Ringer i 1ste Realkl.)

7. Særkilte Meddelelser.

Skrivelse fra *Ministeriet* af 10 Maj 1875 (til Rektoratet for N. N. Skole): Foranlediget ved Rektoratets Forespørgsel i behagelig *Skrivelse* af 30te f. M. om, hvorvidt der tilkommer Skolen Ret til at nægte en Discipel i IV Realklasse Tilladelse til at indstille sig til Afgangsexamen for Realdisciple af højere Grad, skal Ministeriet herved tjenstligst tilbagemelde, at man, uagtet en modsat Anskuelse er udtalt i *Skrivelse* af 26de Februar 1862 (se Lindes Meddelelser om det lærde Skolevæsen 1849—56 S. 194), for de offentlige lærde Skolers Vedkommende maa besvare Spørgsmaalet derhen, at der nu, efterat de to øverste Klasser, hvori Realundervisning gives, ere blevne etaarige, maa, i Lighed med hvad der for de studerende Disciple er bestemt ved Anordning af 5te August 1871 § 7, 2det Stykke, indrømmes de Realdisciple, som have gennemgaaet Skolens 3dje og 4de Klasse, Ret til med Forældres eller Værges Samtykke at indstille sig til Realafgangsexamen, saaledes, at det da bliver Skolens Sag, for at afværge, at umodne Disciple indstille sig til

Examen, at holde de Disciple, som ikke kunne ventes at ville fyldestgjøre de befalede Fordringer ved Prøven, tilbage ved Opflytningen fra 3dje til 4de Klasse.

Bekjendtgjørelse af 1ste Juni 1875: Som Tillæg til Bekjendtgj. af 9de August 1871 om Karaktergivning-
gen m. v. i de lærde Skoler fastsættes det herved, at Karakteren i Fransk ved Afgangsexamen for Studerende paa den sproglig-hist. Side vil være at beregne saaledes, at den for den franske Stil givne Karakter regnes for en Tredjedel mod $\frac{2}{3}$ Del for Karakteren for den mundtlige Prøve. — Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Skrivelse af 14de August 1875 til Rektor for Aalborg Kathedralskole om Religionsundervisning i Skolens 3 øverste Klasser. (Se Side 36.)

Skrivelse af 30. Aug. 1875 til samme: Ved behagelig Skrivelse af 17de dennes har Hr. Rektoren forebragt Ministeriet, at der for 3 Disciple i Skolens 2den Realklasse af vedkommende Forældre er ansøgt om Tilladelse til, at deres Børn, som ikke bo i Byen, men hver Dag tage ind med Jernbanen, først møde i Skolen Kl. 10 Formiddag. Foranlediget heraf skulde Ministeriet til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligst meddele, at den ansøgte Tilladelse ikke kan meddeles.

Cirkulære af 7de September 1875. I Forbindelse med Ministeriets Cirkulære af 29de April d. A. om Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler meddeler Ministeriet herved, at man har fundet det at være i Sagens Interesse at udvide det den overdragne Hverv saaledes, at den ved Besøg i Skolerne udenfor Examenstiden gjør sig bekjendt med alt, som maatte være den nødvendigt for at kunne danne sig en begrundet Dom om samtlige Forhold, som berøre Undervisningen, Disciplinen eller Lærerpersonalet. — Ministeriet skal derfor anmode Hr. Rek-

toren om, naar noget af Inspektionens Medlemmer i fornævnte Øjemed maatte indfinde sig i N. N. Skole, at yde ham den fornødne Hjælp til Udførelsen af denne Del af Inspektionens Hverv og give ham enhver Oplysning, han dertil maatte behøve.

Cirkulære af 30 Sepbr. 1875: Af forskjellige til Ministeriet fra Skolerne indkomne Udfærdigelser, navnlig de aarlige Forslag til Beneficiefordelinger, Indmeldelse til Examinere og Examensvidnesbyrd, fremgaar det, at i Fornavne Begyndelsesbogstavet C eller Ch — med Udtale K — forandres til K, og at Ph forandres til F. — Da denne Fremgangsmaade maa anses aldeles uberettiget, og da den afstedkommer megen Forstyrrelse ved Affattelse af Lister o. d., maa Ministeriet herved have Hr. Rektoren anmodet om i Gjengivelse af Navne ved alle Udfærdigelser fra Skolen som ufravigelig Regel at følge den Skrivemaade, som findes i vedkommende Discipels eller Privatists Døbeattest.

Cirkulære af 22 Septbr. 1875: Ved at fremsende Aftryk af Undervisningsinspektionens til Ministeriet indgivne Beretning om de i 1875 afholdte kontrolerede Prøver ved de lærde Skoler og højere Realskoler skal Ministeriet denne Gang indskrænke sig til at udtale den Forventning, at Skolernes Bestyrere og Lærere ville lade sig det være magtpaaliggende under Undervisningen i indeværende Skoleaar og ved Examens Afholdelse at drage den bedste Nytte af de i Beretningen givne Vink og Antydninger.

I Forbindelse hermed maa Ministeriet paa given Anledning fra Inspektionens Side fremtidig bede iagttaget, at der i Indberetningerne fra Skolerne om Dimittenderne opgives: 1. hvilke Lærere der have undervist Kandidaterne til de forskjellige Examinere, som skulle kontrolleres, og hvilke Skolen ønsker at sætte til Meddommere paa Skolens Vegne i de forskjellige Fag; 2. hvilke Forfattere og Bøger der ere læste i de

forskjellige Sprog, det sidste navnlig til Brug for Inspektionen ved Valget af Bøger til Prøver i vedkommende Sprog udenfor det opgivne.

Skrivelse af 18de Oktober 1875 til Rektor for Aalborg Kathedralskole om Afholdelse af Realafgangsexamen af lavere Grad (Se S. 33.)

Cirkulære af 24de Oktbr. 1875, bortfaldet efter Udstedelse af Bekjendtgjørelse af 28de Marts 1876. (Se nedenfor).

Skrivelse af 11 Novbr. 1875 til Rektor for Aalborg Kathedralskole: Idet Ministereriet henviser til sin Skrivelse af Dags Dato, hvorved der efter Hr. Rektorens Indstilling i Skrivelse af 2den d. M. er bevilget 7 Extratimer, som ere nødvendige ved Gjenoptagelsen af Realafgangsexamen af lavere Grad, tilføjer Ministeriet som Svar paa Deres i ovennævnte Skrivelse fremsatte Forespørgsler, at ved den skriftlige Prøve i Modersmaalet blive de to Stile at bibeholde, at Spørgmaalet om Stereometriens Omfang er afgjort ved Ministeriets Skrivelse af 8 Maj 1874 (Ministerialtidende 1874 A Nr. 98), og at det Omfang, hvori Fædrelandets Historie er optaget i Blochs Lærebog, maa, naar denne, som i Aalborg Kathedralskole, læses fuldstændigt, anses for at opfylde den omhandlede Examens Fordringer i Faget.

Skrivelse af 30 November 1875: Ved til Omdeling blandt Skolens Lærere at sende Hr. Rektoren medfølgende trykte Aktstykker angaaende en Forbindelse mellem Almueskolen og den lærde Skole tilføjer Ministeriet, at det med Paaskjønnelse vil modtage de Bemærkninger, som Hr. Rektoren eller nogen af Skolens Lærere eventuelt maatte finde Dem opfordret til i Sagens Interesse og til Benyttelse under de Overvejelser som Sagen i den nærmeste Fremtid turde vente at blive underkastet, at tilstille Ministeriet.

Skrivelse af 30te December 1875: Til Brug for Folkethingets Finansudvalg udbeder Ministeriet sig med Omgaaende tilstillet en Beretning om Discipelantallet i Aalborg Kathedralskole med Fordeling i Klasserne henholdsvis ved Begyndelsen og Slutningen af Skoleaaret 1874—75. *En lignende Beretning bedes fremtidigt indsendt ved Udgangen af hvert Aars September Maaned.*

Bekjendtgjørelse af 28de Marts 1876: Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og de højere Realskoler har henledet Ministeriets Opmærksomhed paa den Uensartethed i Prøven af Privatister og Skolernes egne Disciple, som er fremkommen derved, at Privatister af den sproglig historiske Retning efter Ministeriets Udtalelse i *Skrivelse* af 22de August 1873 ere blevne fritagne for Prøve i latinsk Stil, og at Privatister af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning ikke underkastes Prøve i Kemi, og har senere paa dertil fra Ministeriet givne Anledning udtalt sig derhen, at der saavel af Hensyn til Privatisters Ligestilling med Skolernes Disciple, som da de ommeldte Prøver vedrøre *Dele* af Fag, som *afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse*, uden at de senere planmæssigen fortsættes i de to sidste Skoleaar, maa finde det rettest, at disse foretages i Forbindelse med 4de Klasses Hovedexamen.

Da Ministeriet ganske maa tiltræde Inspektionens ovennævnte Opfattelse af Forholdet, vil som Følge heraf fremtidig, *dog først fra den Examen, som afholdes i Sommeren 1877, at regne*, for Privatister blive at forholde som følger:

Privatister af den sproglig historiske Retning prøves i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Arithmetik og Geometri samt latinsk Stil, og bestaa, naar de i de 5 første Fag opnaa et Gjennemsnitspointstal af 15 samt i latinsk Stil mindst Tg.

Privatister af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning prøves i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Latin, mundtlig og skriftlig, samt Kemi, og bestaa, naar de i

de 4 første Fag, i hvilke Karakteren for Latin regnes dobbelt, opnaa et Gjennemsnitspointstal af 15 og i Kemi mindst Tg.

Forinden den, som har bestaaet Realafgangsexamen af højere Grad, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende, har han paa den sproglig historiske Side, forudsat at han i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmettk har opnaaet mindst 15 Points, at supplere denne Prøve med en Prøve i latinsk Stil og deri mindst opnaa Tg, og paa den mathematisk-naturvidenskabelige Side, forudsat at han i Tysk, Geografi og Naturhistorie har opnaaet mindst 9 Points, at supplere denne Prøve med en Prøve i Latin, mundtlig og skriftlig, og deri opnaa mindst Værdien af 1 Godt og 1 Tg.

Medens Privatister blive at behandle ganske som Skolernes egne Disciple, saasom hvad angaar nødvendig Aldersdispensation, læste Pensa o. desl., er det derimod en Selvfølge, at de maa examineres i vedkommende Afslutningsfag i deres hele Omfang, uden at der kan blive Spørgsmaal om, hvad der gjælder for Skolernes egne Disciple i visse Fag, at indskrænke Prøven til, hvad der er læst i det sidste Skoleaar.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

(Hermed bortfalder Cirkulæret af 24 Octbr 1875 samme Gjenstand angaaende.)

Skrivelse af 4 April 1876 om den fremtidige Uddeling af Kyndes Legat. (Se S. 46.)

Skrivelse af 15. April 1876: I Svar paa Hr. Rektorens Forespørgsel i Skrivelse af 20de f. M., om De tør gjøre Regning paa Ministeriets Billigelse, naar De paa Forslag til Fag- og Timefordelingen for næste Skoleaar gaar ud fra, at 5te og 6te Klasse gives særskilt Undervisning i alle Fag, skal Ministeriet ikke undlade herved at tilbagemelde, at der imod det saaledes paa-tænkte intet høves at erindre.

8. Skolens Afgang- og Aarsprøve.

Den skriftlige Del af Afgangsprøverne og af 4de stud. Klasses Aarsprøve afholdes den 15de og 16de Juni; til samme Tid aflægger 5te Klasse den skriftlige Prøve; for Skolens øvrige Disciple afholdes den skriftlige Prøve den 3dje og 4de Juli.

Den mundtlige Del af Prøverne finder Sted i følgende Orden:

Afgangsprøven for studerende Disciple.

Mandag d. 19. Juni.

- Kl. 8. Latin (Prof. Lund, R. og A.)
 „ 4. Oldnordisk (Prof. Lund, Hn. og R.)

Tirsdag d. 20. Juni.

- Kl. 8. Fransk (Prof. Steen, D. og M.)
 „ 12. 1.) Engelsk og
 2.) Tysk (Prof. Steen, Hd. og 1.) M., 2.) Wf.)

Onsdag d. 21. Juni.

- Kl. 4. Naturlære (Prof. Steen, Wd. og O.)

Mandag d. 26. Juni.

- Kl. 4. Historie (Adj. Gemzøe, A. og Hd.)

Tirsdag d. 27. Juni.

- Kl. 8. Græsk (Adj. Gemzøe, D. og R.)

Afgangsprøven for Realdisciple.

Lørdag d. 17. Juni.

- Kl. 3. Geografi (Hs. J. Wd.)

Tirsdag d. 20. Juni.

- Kl. 4. Naturhistorie (Prof. Steen, Hs. og J.)

Onsdag d. 21. Juni.

- Kl. 8. Matematik (Prof. Steen, O. og Wd.)

Torsdag d. 6. Juli.

- Kl. 3. a.* Engelsk (Hd. M. D.)

* Bogstaverne a, b, c, d, betegne Værelserne, i hvilke der examineres.

Freitag d. 7. Juli.

Kl. 8. a. Fransk (D. M. R.)

Mandag d. 10. Juli.

Kl. 3. d. Tysk (Wf. Hd. R.)

Tirsdag d. 11. Juli.

Kl. 8. b. Historie (Hd. A. Hn.)

Onsdag d. 12te Juli.

Kl. 8. d. Naturlære (Wd. O. J.)

Skolens Aarsprøve.*Mandag d. 12te Juni.*

Kl. 8. 3 Naturhistorie (Hs. J.)

„ 12. III Naturhistorie (Hs. J.)

„ 4. II Religion (Hs. Hn.)

Tirsdag d. 13de Juni.

Kl. 8. 2 Religion (Hs. Hd.)

„ 12. III Religion (Hs. R.)

„ 4. I og 1 Religion (Hs. Wd.)

Torsdag d. 15de Juni.

Kl. 8. 3 Religion (Hs. M.)

„ 11. III Geografi (Hs. A.)

Freitag d. 16de Juni.

Kl. 8. 3 Geografi (Hs. Hn.)

Lørdag d. 17de Juni.

Kl. 3. IV (og 4) Geografi (Hs. J. Wd.)

Tirsdag d. 20. Juni.

Kl. 4. IV Naturhistorie (Prof. Steen, Hs. og J.)

Onsdag d. 21. Juni.

Kl. 8. IV Mathematik (Prof. Steen, O. og Wd.)

*Mandag d. 26. Juni.*Kl. 10^{1/2}. IV Latin (Adj. Gemzøe, Hn. og R.)

Onsdag d. 5te Juli.

Kl. 8.

Kl. 11.

- a. V Latin (R. A.)
 b. II Geografi (J. Wf.) III Græsk (D. R.)
 c. 3 Naturlære (Wd. Hn.) I og 1 Naturhist. (J. Hn.)
 Kl. 3.
 a. 2 Arithmetik (O. Wf.)
 b. V Græsk (D. A.)
 d. 1 Engelsk (M. Hd.)

Torsdag d. 6te Juli.

Kl. 8.

Kl. 11.

- a. I og 1 Tysk (Hd. Hn.) II Latin (A. R.)
 b. II Fransk (M. J.) III Fransk (M. D.)
 c. V Engelsk og Tysk (Hd. Wf.)
 d. IV Græsk (R. D. Wf.) 2 Naturhistorie (J. Hn.)
 Kl. 3.
 a. (4 Engelsk. Se ovf.)
 d. I Latin (A. R.)

Fredeag d. 7de Juli.

Kl. 8.

Kl. 11.

- a. IV (og 4) Fransk (D. M. R.) III Historie (Hd. A.)
 b. 1 Mathematik (Wd. Hn.) 2 Fransk (M. J.)
 c. 3 Arithmetik (O. Wf.)
 Kl. 3.
 a. II Geometri (O. Wf.)
 b. I og 1 Geografi (J. Wd.)
 d. V Historie (A. D.)

Lørdag d. 8de Juli.

Kl. 8.

Kl. 11.

- a. 2 Historie (Hn. D.) V Oldnordisk (Wf. D.)
 b. III Geometri (O. Wd.) I og 1 Dansk (R. Hn.)
 c. 3 Fransk (M. R.)

Kl. 3.

- a. II Arithmetik (O. Wd.)
- b. 2 Tysk (Hd. A.)
- d. III Latin (Wf. R.)

Mandag d. 10de Juli.

Kl. 8.

- a. V Fransk (D. A.)
- b. III Tysk (Wf. R.)
- c. 3 Engelsk (Hd. M.)
- d. II Naturhistorie (J. Wd.)

Kl. 11.

- 3 Historie (Hd. J.)
- 2 Engelsk (M. Hn.)
- I Matematik (Wd. O.)

Kl. 3.

- a. IV Historie (A. Hn. D.)
- d. (4 Tysk. Se ovf.)

Tirsdag d. 11te Juli.

Kl. 8.

- a. V Naturlære (Wd. O.)
- b. (4 Historie. Se ovf.)
- c. 3 Tysk (Wf. D.)
- d. 2 Geografi (J. R.)

Kl. 11.

- III Arithmetik (O. Wd.)
- II Tysk (Hd. J.)
- I og 1 Historie (Hn. R.)

Onsdag d. 12te Juli.

Kl. 8.

- a. IV Tysk (Wf. A. R.)
- b. I og 1 Fransk (M. Hd.)
- c. II Historie (Hn. D.)
- d. (4 Naturlære. Se ovf.)

Kl. 11.

- 2 Geometri (O. Wf.)

Torsdagen den 13de Juli Kl. 10 prøves de til Optagelse anmeldte nye Disciple; de, der ere hindrede i at møde til den Tid, prøves Tirsdag den 15de August Kl. 8 Formiddag.

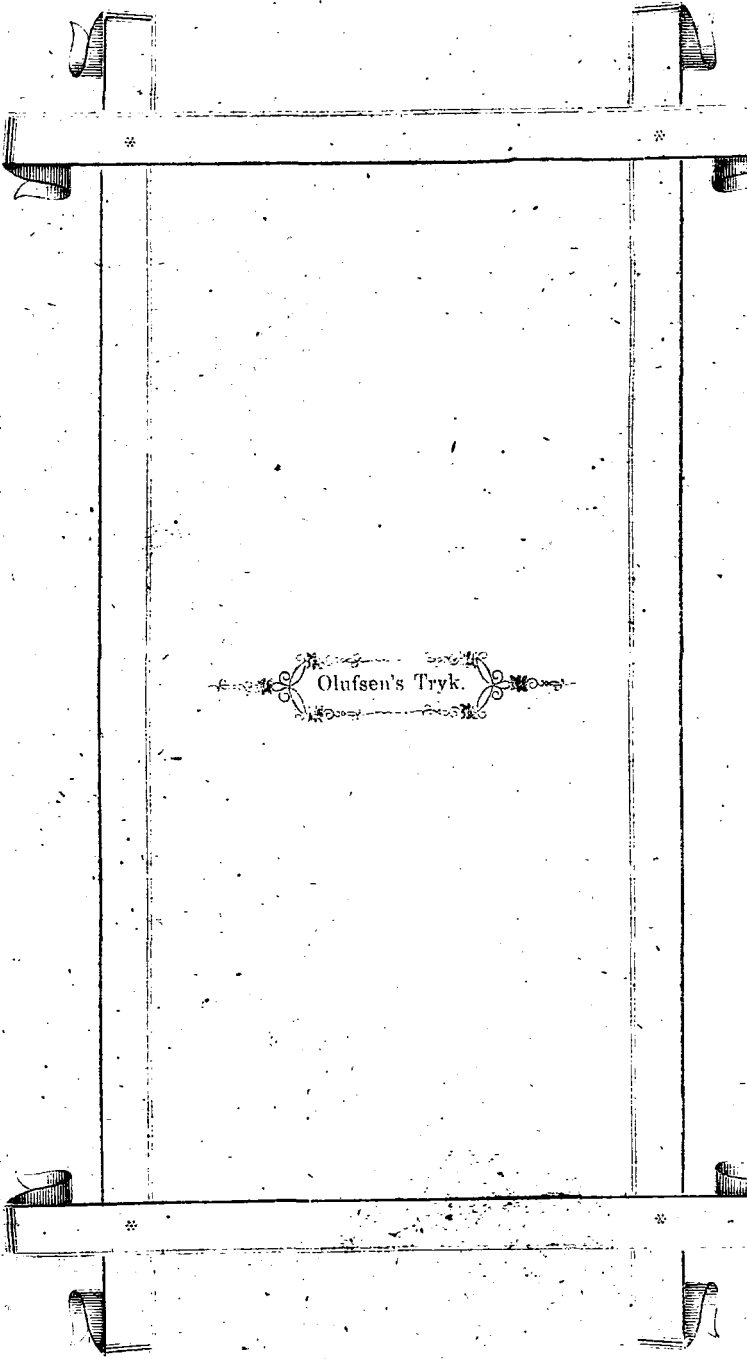
Fredagen den 14de Juli Kl. 10 afholdes Sangprøve, hvorpaa Udfaldet af Prøverne og Disciplenes Omflytning bekendtgjøres.

Undervisningen i det nye Skoleaar begynder Tirsdagen den 15de August Kl. 1.

Disciplenes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjerning, indbydes herved til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningshøjtideligheden.

Aalborg Kathedralskole, d. 23de Maj 1876.

D. H. Bøggild.

Olufsen's Tryk.